

DÉVAVÁNYAI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI

KÖZPONT

Pedagógiai-művelődési programja

2018.09.01.

Tartalomjegyzék

AZ INTÉZMÉNY JOGI MEGHATÁROZOTTSÁGA AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT	2
AZ EGYSÉGES PROGRAM LÉTREHOZÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE	5
<i>Intézményünk küldetése .....</i>	<i>5</i>
AZ INTÉZMÉNY JOGI MEGHATÁROZOTTSÁGA AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT	24
<i>Jelen módosítás alapja a 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről, és a 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról. ....</i>	<i>25</i>
AZ ÓVODÁK BEMUTATÁSA.....	26
EÖTVÖS ÚTI TÜNDEKERT ÓVODA.....	26
<i>Hajós úti Szivárvány óvoda.....</i>	<i>26</i>
<i>Kossuth úti napsugár óvoda .....</i>	<i>27</i>
<i>Könyves Kálmán úti Mesevár óvoda.....</i>	<i>27</i>
AZ ÓVODA NEVELÉSFILOZÓFIÁJA.....	27
GYERMEKKÉPÜNK.....	28
ÓVODAKÉP	29
ÓVODÁINK ALAPVETŐ CÉLJAI, FELADATAI.....	31
A PEDAGÓGIAI MUNKÁT KÖZVETLEN SEGÍTŐK A DAJKÁK. FELADATUK A GYERMEKEK ÓVÁSA, VÉDELME, TESTI SZÜKSÉGLETEIK SZOLGÁLATA, VALAMINT SZEMÉLYES PÉLDA ALAPJÁN GONDOZÁSUK, NEVELÉSÜK	40
NAPIREND	41
A NAPI ÉS HETI RENDÜNK BIZTOSÍTJA A PÁRHUZAMOSAN VÉGEZHETŐ DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGEKET VALAMINT A GYERMEK EGYÜTTMŰKÖDŐ KÉPESSÉGÉT, FELADATTUDATÁT FEJLESZTŐ NÖVEKVŐ IDŐTARTAMÚ CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK TERVEZÉSÉT.(5-35 PERCIG) 42	
ÓVODA- BÖLCSŐDE	44
GYERMEKJÓLÉTI, CSALÁDSEGÍTŐ, VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT ÉS GYERMEKORVOS	44
ÓVODA- PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT	44
VERSELÉS, MESÉLÉS, BÁB, DRAMATIKUS JÁTÉK	49
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	50
HALLÁSFEJLESZTÉS.....	51
RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA.....	53
KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	56
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	58
A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	59
TERVEZÉS - ÍRÁSBELI DOKUMENTÁCIÓ.....	63
A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉT NYOMON KÖVETŐ DOKUMENTÁCIÓ	63
IRODALOMJEGYZÉK.....	68

I. CIKKELY AZ INTÉZMÉNY JOGI MEGHATÁROZOTTSÁGA AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT

Az intézmény neve: Dévaványai Általános Művelődési Központ

Rövidítve: DÁMK

Az intézmény székhelye: 5510 Dévaványa, Eötvös József utca 2.

Az intézmény típusa: Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény
Gazdálkodási besorolása: önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

Intézménytípusok megnevezése: Óvodai nevelés

Bölcsődei nevelés

Közművelődési

intézményegységek

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, valamennyi telephelyen, integráltan

Megnevezés	Címe	Csoportok száma	Befogadó képesség
Óvodai nevelés	5510 Dévaványa Kossuth u. 5.	2	50
	5510 Dévaványa Hajós u. 24.	2	53
	5510 Dévaványa Eötvös u. 2.	3	58
	5510 Dévaványa Könyves u. 13.	2	50
		9	211 fő Az összesítést valahogy másképpen, mert így a Könyveshez

			esik
Gólyahír Bölcsőde	5510 Dévaványa Kossuth u. 5.	2	26
Közművelődési Intézményegység			
Ladányi Mihály Könyvtár és Művelődési Ház Intézményegység	5510 Dévaványa Árpád ú.20		
Telephelye Művelődési ház	5510 Dévaványa Gyöngy ú.6-8		
Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény Intézményegység	5510 Dévaványa Széchenyi ú. 20.		
Telephelye	5510 Dévaványa Kossuth ú.40		

Alapító megnevezése:

Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete
5510 Dévaványa Hősök tere 1

Az intézmény fenntartója, és felügyeleti szerve:

Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete
5510 Dévaványa Hősök tere 1.

Az intézmény működési területe:

Az óvodai és bölcsődei nevelés tekintetében: Dévaványa város közigazgatási területe

A DÁMK által ellátandó és a szakfeladatrend szerint besorolt alaptevékenységek:

Feladata az óvodai nevelés, az óvodai neveléshez kapcsolódóan a gyermekek szakszerű felügyelet melletti ellátása napközis rendszerben. Az intézmény biztosítja az óvodában alkalmazottak munkahelyi étkeztetését is.

Az intézmény az óvodai nevelés keretében ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján - a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő; a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő - a többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek óvodai nevelését is integrált formában; valamint a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai nevelését.

Feladata az iskolai intézményi étkeztetés.

A könyvtár: - gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,

- tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
- biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
- részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
- gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja.

Közművelődési feladatok ellátása:

- az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek, megteremtése,
- a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása.

Múzeumi tevékenység ellátása:

- Jogszámban meghatározott közfeladata: Múzeumi tevékenység ellátása, közérdekű muzeális gyűjteményként a muzeális értékű és jellegű tárgyi és dokumentációs anyag felkutatása, begyűjtése (megvásárlása), őrzése és védelme Dévaványa város közigazgatási területén. A muzeális anyag tudományos, közművelődési és gazdasági érdekeknek megfelelő állagmegóvása, nyilvántartása, feldolgozása, közzétevétele, a tudományos eredmények közzététele. Részvétel a megye tudományos életében, együttműködés hazai, megyei, járási múzeumokkal, megyei, járási és helyi szervezetekkel és intézményekkel. Múzeumi kiállítási tevékenység, múzeumi közművelődési, közönségkapcsolati tevékenység és támogatásuk.

- A muzeális emlékek védelméről szóló jogszabályokban, az ágazati főhatósági utasításokban és a fenntartó határozataiban foglalt tudományos és közgyűjteményi feladatok végrehajtása, érvényesítése a város területén. Külön felhatalmazás vagy megállapodás esetén (téma kutatások, regionális kutatások) a város határain kívül is. Ellátja gyűjtőterületén a védett tárgyak nyilvántartásával és ellenőrzésével kapcsolatos teendőket.

Államháztartási szakágazati besorolása: 851020 óvodai nevelés

Szakmai alaptevékenységek kormányzati funkció szerinti megjelölése:

096010	óvodai intézményi étkeztetés
096020	iskolai intézményi étkeztetés
091110	óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091140	óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
091120	sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091220	köznevelési intézmény 1-4. évfolyamán tanulók nevelésével, oktatásával összefüggő működtetési feladatok
092120	köznevelési intézmény 5-8. évfolyamán tanulók nevelésével, oktatásával összefüggő működtetési feladatok
091250	alapfokú művészetoktatással összefüggő működtetési feladatok
098022	pedagógiai szakszolgáltató tevékenység működtetési feladatai
104030	gyermekek napközbeni ellátása
082091	közművelődés – közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése
082092	közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása
082093	közművelődés – egész életre kiterjedő tanulás, amatőr művészetek
082094	közművelődés – kulturális alapú gazdaságfejlesztés
082042	könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása
082043	könyvtári állomány feltárása, megőrzése, védelme
082044	könyvtári szolgáltatások
013360	más szerv részére végzett pénzügyi-gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
082061	múzeumi gyűjteményi tevékenység
082063	múzeumi kiállítási tevékenység
910201	múzeumi tevékenység feladatmutató: feldolgozott és feldolgozatlan állomány nagysága (%)
910202	múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység feladatmutató: múzeumi tudományos feldolgozó és publikációs tevékenység teljesítménymutató: az év során megjelent tudományos és ismeretterjesztő kiadványok száma
910203	múzeumi kiállítási tevékenység

feladatmutató: a meglévő állandó kiállítások száma
teljesítménymutató: időszaki kiállítások száma

910204   **múzeumi   közművelődési,   múzeumpedagógiai,**
közönségkapcsolati tevékenység
feladatmutató: a megszólítani kívánt közösség nagysága
teljesítménymutató: a programok és résztvevők éves száma,
médiában   megjelentetett cikkek száma

A költségvetési szerv vállalkozási tevékenysége: nincs.

II. CIKKELY AZ EGYSÉGES PROGRAM LÉTREHOZÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE

Déaványa Város Önkormányzata 2013. augusztus 1-től döntött köznevelési és közművelődési intézményei átszervezéséről. A bölcsődei, óvodai nevelési feladatokat ellátó intézmény valamint a József Attila Művelődési Ház a Ladányi Mihály Könyvtár és a Bereczki Imre helytörténeti múzeum (gyűjtemény) összevonásával megalakította a Déaványai Általános Művelődési Központot.

Intézményünknek a köznevelési törvény szerint a korábbi programok jogfolytonos megvalósítása mellett el kellett készítenie valamennyi egység szakmai programját magában foglaló pedagógiai-művelődési programját.

A program megalkotása során figyelemmel kellett lenni a fenntartó által elfogadott alapító okirat tartalmára, követni kellett a típust, feladatokat.

Az új intézmény az alapító okirat szerint többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény, melynek négy szakmailag önálló egysége van.

Programunk készítése során próbáltuk keresni azokat az értékeket, amelyek egy közös pedagógiai-művelődési programban rögzíthetők, és ennek kiegészítésül megtartottuk az egységek egyéni arculatát tükröző, funkciójában más feladatot ellátó egységek szakmai anyagait.

2014 február 01-től az alapító, Déaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete döntése alapján a Déaványai Általános Művelődési Központ József Attila Művelődési Ház Intézményegység és a Ladányi Mihály Könyvtár Intézményegység összevonásra kerül és Ladányi Mihály Könyvtár és Művelődési Ház elnevezéssel látja el feladatát.

E miatt vált szükségessé a program felülvizsgálata.

(II.1.a)   Intézményünk küldetése

Intézményünk minden egységében a *pedagógiai-közművelődési tevékenység középpontjában* a személyiség harmonikus fejlesztése áll. Hiszünk abban, hogy az ember egyedi megismételhetetlen, így központi törekvésünk a személyiség szabadságának megőrzésével és tiszteletben tartásával az individuum egészségének fejlődésének segítése.

Intézményünk alapvető céljának tekinti a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést. Fejleszti a gyermekek kritikus gondolkodását, a kreativitását, a kezdeményezőképességét, a

problémamegoldó, (képességét, a) kockázatértékelési (képességét, a) és döntéshozó képességét, az érzelmek kezelését, amely területek minden kulcskompetencia fejlesztésében megjelennek.

Feladatunk az általános emberi értékek, társadalmi normák megismertetése, elsajátíttatása, az értékek megőrzése a döntési képesség, demokrácia gyakorlása.

Törekszünk a gyermekek esélyegyenlőségének legoptimálisabb megvalósítására.

Gondot fordítunk, hogy neveltjeink rendelkezzenek megfelelő általános műveltséggel, képessé váljanak tudásuk folyamatos megújítására.

Mindezek megvalósításáért **olyan intézményi közösségi légkör megteremtésére vállalkozunk**, ahol jól érzi magát a nevelő és nevelt, ahol természetes elvárás egymás személyiségének tiszteletben tartása, a kölcsönös együttműködés a feladatok megvalósítása során.

Óvodáink és közművelődési intézményeink életében **szereztetjük, kölcsönös tiszteletre épülő emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk**.

A nevelés során **figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit**, szükségleteit.

Nevelési tevékenységeink során képessé tesszük a gyermekeket és az intézményi alkalmazottakat a másság elfogadására, a mássággal való együttélés erősítésére a szocializációs folyamatban. Feladatunk az eredményes társadalmi beilleszkedés elősegítése, feltételeinek megteremtése a nyitottság, felvilágosítás által is.

Programunk olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában, a gyermekek képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy **a nevelés színtere nemcsak az óvoda, hanem a társadalmi élet** egyéb fóruma is.

A pedagógiai munkánkban lényegesnek tartjuk a képességfejlesztő nevelést, elősegítve ezzel az élmények, tapasztalatok szerzését, a gyermeke sikerhez juttatását.

Közművelődési egységeinkkel együttműködve (által) elősegítjük, hogy neveltjeink a kultúra elsajátítását az intézmény falain belül, az óvodai élet szerves részeként éljék meg. Így az óvoda nevelés a személyiségük fejlődésének fontos elemévé válik, nem különül el a nevelés és művelődés egymástól.

A közművelődési egységek programjai által fejlődik intézményünk partnerkapcsolata a szülőkkel, egyéb - a művelődésben fontos szerepet vállaló - szervezetekkel.

Program felülvizsgálata, módosítása

A Pedagógiai-művelődési Program érvényességi ideje: **2014. február 1-jétől visszavonásig**.

A program felülvizsgálatának és módosításainak indokai.

Kötelező:

- Jogszábályváltozás
- telephely megszüntetése

A program nyilvánossága: DÁMK honlap

Intézményegységek

Telephelyek

Vezetői iroda

KÖZMŰVELŐDÉSI PROGRAM

Közművelődés: A polgárok társas, személyközi együttműködését feltételező, elsősorban művelődő csoportokban, közösségekben folyó öntevékeny, önművelő, megismerő, elsajátító alkotó tevékenységei, melynek jellemző eleme a cselekvő részvétel.

A helyi közművelődés funkciói

- Az élet és a munkaképesség esélyeinek növelése
- Helyi kultúra gondozása
- Kultúránk értékeivel való találkozás, az ünnepek kultúrájának gondozása
- A helyi közösségek munkáinak segítése
- A kreativitás, az alkotókedv ösztönzése.
- Kulturális, közművelődési szolgáltatások biztosítása

Művelődési ház

A művelődési ház olyan közösségi színtér, mely minden korosztály, minden közösség számára nyújt kikapcsolódási, művelődési lehetőséget.

Közreműködik a helyi lakosság művelődési igényeinek felkeltésében és azok kielégítésében, továbbá a helyi/nemzeti/egyetemes kulturális értékek közvetítésében és azok elsajátításában. Helyi szinten a kulturális, művészeti, művelődési, oktatási célok gyűjtő-, szervező- mozgósító intézménye, szellemi műhelye.

Szabad terem- és intézményi kapacitását bevétel orientált szolgáltatásokra fordítja: terem- és kapcsolódó helyiségek, berendezések, eszközök bérbeadása.

A fenti feladatok ellátása érdekében a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazodó részletes feladatai:

1. Sajátos művelődési tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
2. A közösségi művelődés szervezeti kereteinek kialakítása /kiscsoportok: klubok, szakkörök, tanfolyamok, egyéb közösségek/.
3. Az amatőr művészeti mozgalom szervezése, különböző művelődési mozgalmak segítése.
4. Tudományos és szakmai ismeretek terjesztése, különböző művészeti alkotások bemutatása.
5. Szórakoztató rendezvények szervezése. Színházi előadások, előadói estek, táncos rendezvények.
6. A megjelölt feladatok megoldása érdekében helyi jellegű témákban kiállítások szervezése, a helyi kulturális élet lehetőségeinek propagálása.

Kiemelt feladata:

1. A város lakosságának, civil szervezeteinek kulturális programok biztosítása, közösségi igényeinek fokozott segítése - különös figyelmet fordítva a társintézmények programjaira, annak segítésére.
2. A Művelődési Ház (intézmény) segíti egyesületek, szervezetek, közcélú csoportosulások, intézmények tervezett művelődési és sportakcióit, valamint kulturális

megmozdulásait, azok tartalmasabbá tételében, helyet (ad) biztosít a lebonyolításhoz.

3. Különös figyelmet fordít az éves városi rendezvénytervben rögzített kulturális, helyi/állami ünnepek vagy egyéb események megszervezésére és lebonyolítására.

4. Egyéni kezdeményezésre megfelelő létszám esetén különböző csoportok indítása, működésének segítése; pl nyelvtanfolyamok, szakmai tovább/átképzések, klubok.

5. Lakossági igényekhez kapcsolódó vásárok, termékbemutatók szervezése, lebonyolítása.

A Művelődési Ház funkciójából adódóan településünkön a következő területek köré kell a feladatokat csoportosítani:

- Kisközösségek, amatőr alkotó csoportok működése,
- kulturális rendezvények szervezése,
- önkormányzati, intézmények, civil szervezetek, egyházak programjainak támogatása (helybiztosítás, együttműködés a rendezvények lebonyolításában),
- önkormányzati település szintű nagy rendezvények Művelődési Házat érintő feladatai,
- kapcsolatok építése, reklámtevékenység.

A Művelődési Ház szolgáltatásai, rendezvényei

Művészeti tevékenységet megvalósító, bemutató alkalmak (klub, tábor, kiállítás, önképzőkör, stb.)

Mindazon tevékenységek szervezése, melyek művészeti aktivitásra készítetnek tekintettel a helyi hagyományos alkalmakra, jeles napokra, az ezekhez kapcsolódó ünneplések tánchoz, zenéhez, verseléshez, vagy éppen tárgyalkotó tevékenységekhez kapcsolódva helyben élők ünnepi szokásaira. A választható formák egyaránt igazodhatnak a tevékenység jellegéhez, és az alkalomhoz magához. Fontos, hogy a közös művészeti tevékenységre vállalkozók találkozásában rendszeresség legyen. Elképzelhetetlen, hogy egy – akár csak alakuló csoport – ötletszerűen jöjjön össze, találkozásuk gyakran „próbák”, a felkészülés alkalmi egy-egy bemutatóra, ünnepi eseményre. Az összejáró társaság találkozásait szervezni, ehhez a feltételeket előteremteni lehet a szervező munkatárs dolga, de tartalmáról, az alkalmanként meghívott vendégekről maguknak a résztvevőknek kell gondolkodniuk és gondoskodniuk. Egy kicsit átfogalmaztam, mert számomra elég zagyva volt.

Mindazon tevékenységek szervezése, melyek művészeti aktivitásra készítetnek: helyi hagyományos alkalmak, jeles napok, az ezekhez kapcsolódó ünneplések, tánc, verselés, zenélés vagy tárgyalkotó tevékenységek – kapcsolódva a helyi lakosság ünnepi szokásaihoz. A választható formák egyaránt igazodhatnak a tevékenység jellegéhez, és az alkalomhoz magához. Fontos, hogy a közös művészeti tevékenységre vállalkozók találkozásában rendszeresség legyen. Elképzelhetetlen, hogy egy – akár csak alakuló csoport – ötletszerűen jöjjön össze, találkozásuk minden esetben „próbák”, a felkészülés alkalmi egy-egy bemutatóra, ünnepi eseményre. Az összejáró társaság találkozásainak szervezése, a feltételeket megteremtése lehet a szervező munkatárs dolga, de tartalmáról, az alkalmanként meghívott vendégekről maguknak a résztvevőknek kell gondolkodniuk és gondoskodniuk

A településen kívül rendezett eseményre való látogatás szervezése (színház, mozi, hangverseny, sportesemény, gyűjtemény látogatása, kirándulás)

Más település kulturális eseményeit is elérhetővé kell tenni a településen élők számára is.

Igény szerint színházlátogatást, kirándulást, múzeumlátogatást szervezünk.

A szolgáltatások, programok tervezése és előkészítése, megvalósítása

Az önálló, helyben megvalósuló események tervezésekor figyelembe vesszük, hogy azok mindenkor kötődjenek a település lakosságához, és/vagy az ide látogatókhoz, illetve a településhez magához. Így tehát:

- Helyi szokásokhoz, hagyományokhoz
- Helyben élők személyiségéhez
- Helyi történelemhez, tájhoz, természeti adottságokhoz, épített környezeti elemekhez, tárgyakhoz
- A helyi gazdasághoz, gazdálkodáshoz, az itt élők életminőségének javításához

Fontos azt tudatosítanunk, hogy a helyben meglévő értékek felismertetése, megbecsülése vezethet el bármilyen más érték elfogadásához, tiszteletéhez. A kistelepülések lakosságmegtartó ereje nemcsak a környezeti, s az ehhez hasonlóan változó gazdasági adottságokban gyökerezik, hanem azokban a helyben élők által előállított, vagy képviselt értékekben is, melyek ismerete és elfogadása nemcsak a településhez való kötődést erősíti, hanem sokszor a problémák megoldásának is alapjául szolgál.

Kulturális értékek megőrzése, fejlesztése

- Meglévő kulturális közösségek életben tartása, működésükhöz pályázati forrás felkutatása,
- alkotó közösségek intézményünkbe fogadása, számukra közösségi tér, szakmai segítség nyújtása.
- kulturális értékek bemutatása, kiállító terek működtetése,
- kulturális értékeket hordozó programok szervezése, befogadása.

Együttműködés

A Művelődési Ház (intézmény) feladatainak ellátása során együttműködik a fenntartó önkormányzattal, az egyházak helyi szervezeteivel, a civil szervezetekkel, az önkormányzat egészségügyi, szociális, oktatási intézményeivel és az egyéb általa alapított szervezetekkel, a települési, megyei, regionális, országos művelődési szervezetekkel, testvértelepülések intézményeivel, közigazgatási szervezetekkel, médiával.

Helyi közösségek, civil szervezetek szerepének növelése

- Nyitott és befogadó (intézményi) szerep erősítésével a helyi közösségek befogadása, tevékenységük segítése. Közös programok megvalósítását továbbra is alapvető fontosságú feladatnak tekintjük (ti az intézmény), hiszen az itt megvalósuló programok a község lakóinak is fontosak.
- Megfogalmazódó közművelődési programok lehetőségének megvizsgálása és annak (az intézmény) adottságainktól függő megvalósítása (biztosítása).
- Azon civil szervezeteknek, amelyek nyilvános közművelődési programot rendeznek a művelődési házban, termet biztosít, ha igénylik rendezvényeik lebonyolításához szakmai segítséget nyújt. A művelődési ház vállalja, hogy befogadó intézményként? elősegíti a civil szervezetek pályázatait, igény esetén lebonyolításukban is.
- Helyi hagyományok ápolására, hagyományörző tevékenységek művelésére létrejött szervezet működéséhez szükséges feltételek biztosítása.

A lakosság közművelődési tájékoztatása

A hagyományos plakát, szórólap, hangos hirdetés, kábel TV mellett egyre népszerűbb az interneten való hirdetés, így az intézmény saját weboldalunkon, az önkormányzat honlapján és különböző elektronikus hirdető felületen való megjelenéssel kell megvalósítani a tájékoztatást.

Pályázatok

Figyelemmel kísérjük a pályázati kiírásokat, pályázati lehetőségeket a feladatok megvalósításához.

LADÁNYI MIHÁLY könyvtár

A könyvtár céljai és feladatai között prioritást élvez a szakmai eredmények megőrzése és a lehetőségek függvényében azok tovább-fejlesztése, a zavartalan és eredményes könyvtári munka és szolgáltatások biztosítása.

Az eddigi eredményeinek megőrzése és továbbfejlesztése lehet a kitűzött cél és a minőségi szolgáltatás.

Kiemelt feladatok

- A minőségbiztosítás részeként a szolgáltatások fejlesztése, az ehhez kapcsolódó személyi, tárgyi, pénzügyi erőforrások hatékony felhasználása.
- A könyvtár szolgáltatásának folyamatos és zökkenőmentes biztosítása, működőképesség megőrzése.
- A könyvtári portál folyamatos megújítása.
- Az év jelentős évfordulóiról való megemlékezések
- Kiemelten foglalkozunk a média megjelenésekkel.
- Együttműködés folytatása az oktatási intézményekkel és azok könyvtáraival.

Informatika

Alapfeladat a könyvtár informatikai rendszere zavartalan működésének biztosítása, a gépek üzemeltetése, azok folyamatos karbantartása. A biztonságos használathoz a géppark folyamatos felújítását/cseréjét (biztosítjuk, biztosítjuk) és a wifi lehetőségét biztosítjuk. Külön figyelmet fordítunk a jogtisztaszoftverek használatának és a folyamatos vírusvédelemnek.

Kiemelt feladatok

- A Szirén integrált könyvtári rendszer és a weboldal fejlesztésével kapcsolatos
- honlap
- használóképzés:
A használóképzésben differenciált foglalkozássorozatot indítunk az internet-használat, a könyvtárhasználat, az információs források megismertetése érdekében az idősebb korosztály, a munkaerőpiacon hátránnyal induló lakossági csoportok és az iskolai képzésben résztvevők számára. Megismertetjük a könyvtár szolgáltatásait potenciális olvasóinkkal.
- Hardverpark gondozása
- A géppark folyamatos gondozása,
- Javaslattétel a hibás számítástechnikai eszközök javíttatására
- Elavult informatikai eszközök kivonása a használatból, javaslattétel a selejtezésükre.

Szerzeményezés és feldolgozás

A szerzeményezés és feldolgozás a könyvtár zökkenőmentes működtetése érdekében a legfontosabb feladat. Ennek érdekében alapvető fontosságú a folyamatos és ellenőrzött gyűjteményszervezési, katalogizálási, állománygazdálkodással összefüggő feladatok elvégzése, a dokumentumok tartalmi és formai feltárása, a retrospektív feldolgozások, adatbázis építés és javítás. Ahhoz, hogy a gazdaságosságnak és a keretek maximális felhasználásának érvényt tudjunk szerezni szükséges a pénzügyi keretek napi pontossággal való követése, csakúgy, mint a különböző egyéb szerzeményezési forrás, pályázat felkutatása.

Gazdálkodás

A kedvezőtlen gazdasági körülmények alól könyvtárunk sem tudja magát kivonni. Intézményünknek szigorú és következetes pénzügypolitikát kell folytatni ahhoz, hogy az eddigi működési színvonal megőrizhető és fenntartható legyen. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, hogy új, külső források bevonásával megteremtjük az anyagi lehetőségeket fejlesztéseinkhez és az intézmény programjaihoz. Szolgáltatás csökkentést nem tervezünk.

Humán politika

A könyvtártól elvárt magas szintű szolgáltatást csak olyan munkatársak nyújthatnak, akik maguk is képzettek, tájékozottak és folyamatos képzéssel, önképzéssel mind újabb és több információ és tudás megszerzésére törekszenek.

Kedvezőtlen fordulat 2010-ben a hétéves továbbképzés forráshiány miatti felfüggesztése, ami a képzési lehetőség teljes megszűnését jelenti. Mindezek ellenére a lehetőségekhez képest támogatni kívánunk minden olyan kezdeményezést, pályázatot, amelyek révén a kollégák dolgozóink szakmai továbbképzésben részesülhetnek.

Kapcsolatok

Intézményegységünk célja a könyvtárhasználók megszólítása, aminek hangsúlyos eleme a partnerközpontúság. Törekszünk egy dinamikusan fejlődő közkönyvtár kialakítására és fenntartására, amely a XXI. század olvasói-használói igények kielégítésére képes, és segíti az innovatív, versenyképes és tudatos környezet kialakítását

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy intézményegységünk, és egyénileg a munkatársaink is részt vegyenek könyvtárszakmai szervezetekben, fórumokon, együttműködjenek társintézményekkel és társszervekkel, önkormányzattal, civil szervezetekkel és egyéb közösségi kezdeményezésekkel annak érdekében, hogy a könyvtár, mint a kultúra közvetítés megkerülhetetlen intézménye funkcióját minél eredményesebben betöltse.

Könyvtárunk szolgáltatásai és eseményei népszerűsítéséhez az elérhető összes módot és reklámhordozó eszközt igénybe vesszük, a hagyományostól a legmodernebbekig, a direkttől az indirektig. Az egyik fontos feladat a honlapunk korszerűsítése illetve folyamatos megújítása, bővítése.

Rendezvények – programok

A széleskörű könyvtári szolgáltatások mellett a gazdag programválaszték vár a könyvtárba ellátogatók számára.

Minden az évben Országos Könyvtári Napok programjai első helyen szerepelnek a rendezvények sorában.

Megemlékezünk az év jelentős évfordulóiról.

A könyvtár kulturális és művelődési színhellyé vált az évek során, ahová nemcsak a könyvtári szolgáltatásokért érdemes ellátogatni. Az elkövetkező időszakokban is meg akarjuk őrizni ezt a kultúrátámogató és közvetítő szerepet, amit a lehetőségek függvényében fejleszteni, színesíteni valamint bővíteni kívánunk. Fenn kívánjuk tartani a könyvtárakban már működő közösségeket, folytatni akarjuk a már futó programsorozatainkat, kiállítások szervezését, irodalmi eseményekre, estekre, író-olvasó találkozóra, könyvbemutatókra hívjuk látogatóinkat, versenyeket, pályázatokat hirdetünk. A egyéni használó-képző tanfolyamok folytatólagos tartásával pedig, a könyvtárlátogatók számítógépes ismereteit bővítjük.

A rendezvényeink látogatottsága és népszerűsége - mint eddig is - nagymértékben hozzájárul intézményünk sikeres és eredményes működéséhez.

Gyűjteményszervezés - Katalógizálás

Gyűjteményszervezés

A beszerzésben kiemelt területek:

- hátrányos helyzetű olvasók számára beszerezhető dokumentumok (hangoskönyvek, öregbetűs könyvek) értelmi fogyatékosok számára használható könyvek,
- Európai Unió gyűjtemények fejlesztése,
- DVD filmek beszerzése videó filmek helyett,
- a könyvtár rendelt folyóiratcímeinek felülvizsgálása a gyűjtőkör és a használói igények figyelembe vételével.
- A szerzeményezés során továbbra is kiemelt hangsúlyt kap a hátrányos helyzetű olvasóink számára beszerezhető művek és dokumentumtípusok beszerzése (hangoskönyvek, értelmi fogyatékosok számára használható könyvek), csak úgy, mint a digitális dokumentumok bővülő gyarapítási lehetőségeinek kihasználására.
- A gyarapítási keret felhasználását az igényeknek megfelelően tovább módosítjuk. A keretfelosztást hangsúlyosan az olvasói igényekhez igazítjuk, a gyűjteményi igények figyelembevételével.
- Európai Unió könyv-, folyóirat- és e-dokumentumgyűjteményünket fejlesztjük.
- Hiánylisták, kártérített dokumentumok listáit, előjegyzési listák alapján sort kerítünk a hiányzó művek pótlása.
- Tovább folytatjuk a könyvtár állományunk átvizsgálását, és körültekintő, gondos mérlegelés nyomán a fölöslegessé vált példányok selejtezését, A selejtezési szempontok alapján leválogatjuk az elavult, feleslegessé vált vagy tönkrement példányokat és végrehajtjuk a selejtezést.
- Tervezzük a Kossuth utcai külső raktár állományának teljes átvizsgálását, a megtartandó példányok raktári áthelyezését, a feleslegessé vált állomány selejtezését.

Állományelemzés, állománygazdálkodás, állományvédelem

- Állomány- és forgalomelemzések készítése időszakosan, az állomány, valamint egyes példányok kihasználtságának mérésére, az így nyert adatok felhasználása a gyarapításban és tervszerű csökkentésben.
- Hiánylisták, kártérített dokumentumok listái, előjegyzési listák alapján dezideráta jegyzékek összeállítása a pótlendő művekről.
- Folytatjuk az állományrészek átvizsgálását, a fölöslegessé vált példányok kivonását.

- Folytatjuk a könyvtár könyvállományának szisztematikusan átvizsgálását a gyűjtőköri szabályzat szellemében, az elavult és selejt példányokat töröljük.

Állomány-nyilvántartás

- Az állomány gyarapodásáról és csökkenéséről nyilvántartásokat vezetünk (csoportos nyilvántartás).
- Az állományból törlés munkafolyamat ellenőrzése, törlések

Beszerezés, törlés

- A beszerzett dokumentumok érkeztetése, állományba vétele.
- Az állományba vett dokumentumok szerelése és átadása az olvasószolgálatnak.
- könyvtárba érkező ajándékkönyvek állományba vétele.
- kivonások törlése az állományból.

Tervszámok:

- hagyományos dokumentum beszerzés kb. 1000 példány
- nem hagyományos dokumentum beszerzés kb. 50 példány
- 100 féle folyóirat beszerzése 1 példányban
- törlés az állományból kb. 1500 példány

Katalogizálás

Formai feltárás

- A könyvtár teljes gyűjtőkörébe illő, illetve a könyvtár állományába vett dokumentumok folyamatos és gyors formai feldolgozása.

Retrospektív feldolgozás, adatbázis javítás

Az adatbázisból hiányzó, honosításra váró dokumentumok feldolgozása:

- Adatbázis folyamatos és rendszeres karbantartása, javítása:
  - A korábban rögzített többkötetes rekordok meghatározott csoportjának rekordkapcsolatossá alakítása, példányok áthelyezésével,

Szolgáltatások

- Használóképző foglalkozássorozatot - internethasználat, könyvtárhasználat, e-ügyintézés – tartunk szépkorúak, a munkaerőpiaci problémákkal küzdő, valamint fogyatékos - látás- és hallássérült - olvasóink számára.
- Folytatjuk sikeres gyerekprogramjainkat (könyvtári órák, gyerekfoglalkozások, játékos vetélkedők, pályázatok). A Gyermekportál szolgáltatásait színesítjük, az olvasást népszerűsítő játékokkal, érdekességekkel.
- Folyamatosan készítünk könyvismertetésekét hagyományos és virtuális módon.
  - Folytatjuk a „Könyvet Házhoz” programunkat.
  - Könyvtári foglalkozásokat szervezünk a fogyatékkal élők részére.
  - Alapfokú internethasználói ügyintézési és információkeresési képzéseket tartunk különböző használó rétegeknek és korosztálynak.
- A “Nyelvtanuló könyvtár” továbbfejlesztése, valamint a szépirodalmi állomány témacsoportosítása
- Folytatjuk számítógép-használói tanfolyamok és az elektronikus ügyintézés népszerűsítő előadások szervezését

Egyéb

Pályázatok

- Továbbra is kihasználjuk a könyvtárak számára szokásos pályázati lehetőségeket, valamennyi munkaterületre vonatkozólag, de elsősorban kiemelt feladataink megvalósításához.
- Keressük azokat a nem szokványos pályázati forrásokat amelyek révén könyvtári munkánk bizonyos területeihez támogatást remélünk.

DÁMK BERECKZI IMRE HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

KÖZÖSSÉGI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZÖNSÉGHASZNOSÍTÁSI, KOMMUNIKÁCIÓS MÚZEUMPEDAGÓGIAI TERVE

1. A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény közművelődési és múzeumpedagógiai tevékenységének bemutatása

1.1. A múzeum bemutatása:

A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény néprajzi állományát 1951-ben, a régészeti állományát 1952-ben nyilvánította az akkori minisztérium nemzeti értékű állománnyá. 2000. 04.14-én kapta meg működési engedélyét (Mk/b/111.)

Gyűjtő köre: néprajz, történet, agrártörténet.

Az intézmény alaptevékenysége múzeumi gyűjteményi és kiállítási tevékenység.

Gyűjtőterülete: Dévaványa város közigazgatási területe

Fenntartója: Dévaványa Városi Önkormányzat

Szakmai felügyeleti szerve: EMMI

Gazdálkodása: DÁMK intézményegysége

Központi épület: 5510 Dévaványa, Széchenyi u. 8.

- kiállító terem,
  - közművelődési terem, oktatóterem,
  - iroda,
  - mellékhelység, kazánház.
- Raktár épület:
- Állományegységek raktárhelyiségei,
  - restaurátor műhely,
  - kézműves műhely terme,
  - mellékhelységek,
  - nyitott szín.

Állandó kiállítások:

- Dr. Bereczki Imre emlékszoba
- Pásztorművészet a sárréti Dévaványán - oktatóterem
- „Ősök emléke kísért” c. néprajzi kiállítás
- „Ványai évezredek” c. régészeti kiállítás

Időszakos kiállítás:

- „Hétköznapiak és ünnepek” – üvegnegatívokból készített fotókiállítás
  - Külső helyszínen: F(e)ltűnő hagyományok; Dévaványa sporttörténete
- Bereczki Imre Emlékház: 5510Dévaványa, Kossuth u. 40.

- Mesterségek Háza – állandó kiállítás (cipész, szabó, kerékgyártó, kovács, kötélgyártó műhelyek, kender és len feldolgozás...)

A múzeum minden esztendőben készít a saját állományából kiállítást, illetve időszakos kiállításokat rendez, és fogad.

A múzeum gyűjteményegységei:

- régészet
- néprajz (számítógépes feldolgozással),
- ipartechnika,
- levéltár (számítógépes feldolgozással),
- néprajzi adattár (Bereczki Imre eredeti cédulái, ill. 2000 óta gyűjtött anyagok, dolgozatok),
- történeti dokumentumok,
- fénykép, fotótár,
- üvegnegatívok (1901-től datálva) (egy része számítógépes feldolgozással)
- hanganyag, hangfelvételek tára (eredeti hanganyagok digitalizálva),
- videofelvétel, DVD-n lévő anyagok,
- könyvtár, térképtár.

A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény küldetése:

- A muzeális értékű tárgyi és dokumentációs anyag felkutatása, gyűjtése (megvásárlása, őrzése és védelme) Dévaványa város közigazgatási területén;
- A muzeális anyag tudományos, közművelődési és gazdasági értékeknek megfelelő állagmegóvása, nyilvántartása, feldolgozása, közlése, restaurálása, a tudományos eredmények közzététele;
- Részvétele a megye tudományos életében; együttműködés a hazai múzeumokkal, a megyei és helyi szervezetekkel és intézményekkel.
- A ványai kulturális örökség széleskörű és egyenlő hozzáférhetőségének biztosítása.
- Nyitott és látogatóbarát intézményként együttműködési megállapodások alapján biztosítjuk az információ hozzáférést.
- A múzeum küldetésének tekinti, hogy állandó és időszakos kiállítások segítségével tárja a közönség elé Dévaványa és a Sárrét tárgyi és szellemi örökségét. Rövid és hosszú távú céljai között szerepel ezen értékek megismertetése – múzeumpedagógiai foglalkozások, múzeumi órák tartásával – főként az iskoláskorú nemzedékkel, de kiemelten kezelve a többi korosztály érdeklődését is.
- Elősegítjük a sárréti, dévaványai - digitalizált kulturális örökségünkhöz való hozzáférést. Az intézmény bemutatja a település helytörténetét, a környék értékeit, a kulturális hagyományokat rendezvények szervezésével ápolja. Segíti mindazon csoportok, intézmények, magánszemélyek munkáját, akik a város és környéke hagyományainak

őrzéséért tevékenykednek.

- Lehetőséget biztosít a népművészek és képzőművészek számára kiállításon való bemutatkozásra.
- A Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény által őrzött kulturális örökség a Sárrét egyik legjelentősebb értéke.

XXI. századi kulturált körülményeket biztosítunk a helyi, iskolai csoportok rendszeres, identitást erősítő tanórai foglalkozásoknak, a helyi és a Dévaványára látogató csoportoknak. A Sárrét egyik kreatív ismeretszerzés helye a Sárréten: a Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény.

A közművelődési és a múzeumpedagógia terv szorosan összefügg a múzeum birtokában lévő gyűjteményekkel, a rendelkezésre álló lehetőségekkel.

A múzeum állandó kiállításaihoz minden esetben szakalkalmazott tartó tárlatvezetést. Kiállításaink tartalmában szorosan kapcsolódnak a biológia, földrajz, magyar, történelem, és helytörténet, hon- és népismeret, kézműves, a néptánc-oktatás folklór része, ének-zene stb. részéhez. Az állandó kiállítások anyagai, a már leltározott, vagy digitalizált gyűjteményegységek alapján egészítik ki az oktatási intézmények tantárgyi órához kapcsolódó múzeumi óráit.

A programok egy része pedig az időszaki kiállítások témájához igazodik: a bemutatott történelmi időszak, illetve témakör alapján a kiállítás megtekintése után, vagy közben kérdéseket kapnak a gyermekek, fiatalok – a cél: játékos formában közelebb kell hozni, élményszerűvé tenni a múzeum tárgyait, a Sárrét szellemi és tárgyi hagyományait.

1.2. A Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény társadalmi környezete

A múzeum létrejöttében nagy szerepet játszott Dévaványa város – 2000-ig nagyközség – lakosainak összefogása. Dr. Bereczki Imre múzeumalapító munkáját évtizedeken keresztül segítették Dévaványa és a környékén élő sárréti emberek. Ilyen nagy értékű tárgyi és szellemi anyag összegyűjtése a segítségük – és a település vezetése pozitív hozzáállása nélkül – nem jöhetett volna létre.

A Dévaványai Múzeumbarátok Köre már az 1950-es években alakult meg, újjáalakulásuk 2000 decemberében történt. Jelenleg tagjaik száma 100-főre tehető, de sok helyben élő és elszármazott is segíti az intézmény munkáját. A néprajzi tárgyak gyűjtése, az adatközlések stb. még ma is folytatódnak.

Dévaványa lakosainak száma 8300 fő.

A múzeum programjait, lehetőségeit minden korosztály, társadalmi csoport igénybe veheti:

- a múzeum oktató múzeumként működik, a Páasztorművészet a sárréti Dévaványán témában,
- iskolai oktatást segítő foglalkozások, iskolai tananyaghoz kapcsolódó előadások: általános iskola, középiskola, felsőoktatás, felnőtt oktatásban résztvevők egyaránt,
- néprajzi, helytörténeti ill. történelmi előadások,
- szabadidős gyermek és felnőtt foglalkozások: előadások, tanfolyamok, kézműves foglalkozások,
- egyéb múzeumi rendezvények: tudományos előadások, kiállítás vezető, tárlatvezetés,

könyv, ill. helytörténeti dolgozatok bemutatása, a város jeles személyiségei munkájának ismertetése (Kádár Ferenc, Nácsa János, Ladányi Mihály, Ványai Ambrus, Szügyi Dániel stb.),

- múzeumi táborok szervezése, más szervezetek, intézmények által rendezett táborok részvevőinek fogadása,
- helyi és más civilszervezet által rendezett programok tartalmi segítése (tárlatvezetés, kézművesség, stb.),
- a Dévaványai Múzeumbarátok Köre számára háttérintézményként kell működni,
- a Múzeumpártoló Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány számára háttérintézményként kell működni – segíteni kell mindkét civilszervezet munkáját.

Célcsoportok:

Kor szerint: az óvodás korúaktól a nyugdíjas korosztályig.

Társadalmi hovatartozás szerint: iskolai végzettségtől, munkahelytől, etnikumtól függetlenül. A programokat, rendezvényeket elsősorban a ványai és a környéken élők igényei szerint kell kialakítani, de a múzeum és minden rendezvénye más vidékről érkezők számára is látogatható.

A magyar, a sárréti hagyományok iránt érdeklődők információs igényét keltjük fel és elégítjük ki. Bemutatjuk többek között a pásztorok életmódját, tevékenységét, hagyományait.

Éves munkaterv: a múzeum munkatársai tesznek javaslatot, meg kell tárgyalni a két civilszervezettel - Dévaványai Múzeumbarátok Köre, Múzeumpártoló Alapítvány kuratóriuma -, az együttműködő intézményekkel, civilszervezetekkel, a DÁMK vezetésével, és elfogadásra kell benyújtani a város képviselő-testülete elé.

A múzeum életét, az itt folyó munkát, oktatást befolyásolják az alábbi társadalmi tényezők:

- hátrányos helyzetű kistérség, munkanélküliség, ill. alacsony jövedelem, gazdasági élet átalakulása: a XIX. század végéig elsősorban állattartásból, pásztorkodásból – XX. században földművelés, rendszerváltás után egyre több magángazdaság visszatér az állattartásra; a hagyományok ismeretének fontossága ismét előtérbe kerül.

A sárréti ember identitásának erősítésében, a szülőföldhöz való kötődésben hangsúlyos szerepe van a múzeumnak, mint kulturális intézménynek.

A Berezki Imre Helytörténeti Gyűjtemény munkáját meghatározó oktatási intézmények Dévaványa városában:

- Békés Megyei Tisza Kálmán Közoktatási Intézmény Dévaványai intézményegysége – Dévaványa, Mezőtúri út. 2. – gimnázium és szakiskola
- Dévaványai Általános Művelődési Központ – Dévaványa, Eötvös u. 2. Óvoda és Bölcsőde,
- Ványai Ambrus Általános Iskola (és speciális osztályok),
- Kádár Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (képzőművészeti oktatás, tánc – modern, társastánc és néptánc tagozat, alapfokú zenei tagozatok),
- Szügyi Dániel Református Általános Iskola – Dévaványa, Vörösmarty u. 2.
- Békés Megyei Gyermekotthon Dévaványai Intézménye.

Az oktatási intézményekkel együttműködési megállapodás szerint dolgozunk együtt fennállásunk óta.

Az iskolák osztályai, csoportjai igényt tartanak külön foglalkozások, múzeumi órák megtartására. Az órák, kihasználva a múzeum által adott tárgyi lehetőségeket, kiállításokat – állandó és időszakos kiállításokat egyaránt -, a kézműves műhely adottságait, meghívásra és saját igényű kéréseik alapján jönnek, jöhetnek a foglalkozásokra előzetes egyeztetés szerint.

A múzeum iskolai oktatást segítő foglalkozásait a hivatalos múzeumi statisztika alapján kell minden évben bemutatni.

A múzeumban tartott órák nagy érdeklődésre tartanak számot. Az órákat, foglalkozásokat minden esetben csak szakalkalmazott, vagy nagy tapasztalattal rendelkező pedagógus tarthat. Ebben nagy szerepet vállalnak a Dévaványai Múzeumbarátok Köre pedagógus tagjai, ill. a környéken élő kézművesek, tudósok, művészek. A Dévaványáról elszármazott polgárok segítségét is igénybe vesszük a múzeum átadása óta.

1.4 A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény közművelődési és múzeumpedagógiai tevékenysége

Szakmai rendezvények, iskolai oktatást segítő foglalkozások, szabadidős gyermek és felnőtt rendezvény – teljesítmény mutatója foglalkozások és résztvevők száma – éves statisztika szerint..

Múzeumi órákat, témanapokat, kézműves foglalkozásokat (nemezelés, bőrdíszművek készítése, fonás, szövés) és táborokat rendezünk helytörténeti, néprajzi, népzene, néptánc, sárréti ványai népszokások (életfordulókhoz, hétköznapihoz, ünnepekhez kapcsolódóak), régészethez – állandó és időszakos kiállításokhoz - kötődően.

Az intézmény együttműködik a közoktatási intézményekkel miután „kinyitotta” a kapuját. A tárlatvezetésen kívül a tanórákhoz is folyamatosan igényelnek segítséget tárgyaink, képeink segítségével, múzeumi órákat csak szakalkalmazott tart előzetes megbeszélés alapján a pedagógus segítségével (a világitás történetétől kezdve a pástorkodásig minden témakörrel igényelhetnek téma óra megtartását.)

A múzeumi oktató folyamat első lépése a figyelemfelkeltés – a múzeumpedagógus és az iskolai pedagógus együttes munkája. A múzeumban új, másfajta ismereteket szereznek – közelebb kerülnek a témához. A múzeumi óra végén rendszerezzük, alkalmazzuk a tanultakat – a technika segítségével – visszacsatolás.

A múzeumpedagógiai módszerek közül alkalmazzuk a verbálist – közlés, magyarázat, beszélgetés. A témához köthető játékokat játszunk – népi játék, mese, dramatikus játék, játék a képekkel stb. Archív felvételek – zene, hang, film, kép. Mesélő tárgyak: kiállítási anyag mellett tárgymásolatok megismerése.

Az oktató-múzeum kialakításával építünk a már eddig végzett múzeumpedagógiai - múzeumi órák, foglalkozások – tapasztalataira. A témákat szemléletesen oktatjuk, kihasználva a múzeum gyűjteményegységeinek lehetőségét – ötvözve a technikai fejlesztéssel. A múzeum non formális oktató helyszín, egy speciális köztes hely az információ átadására – egyszerre tanulhatnak, játszhatnak.

Szervezési formák:

- frontális (tárlatvezetés)
- csoportmunka (drámajáték, kutatómunka)
- egyéni kutatás pl. feladatlap segítségével.

Múzeumpedagógiai eszközök közül a személyi feltételek biztosítottak. A kiállító terem felújítását el kell kezdeni 2014. évben – pályázati lehetőségek kihasználásával.

1. Közösségi, közművelődési, közönséghasznosítási, kommunikációs és múzeumpedagógiai terv célja

A statisztika szerint bizonyított tény, hogy a múzeumnak nemcsak a látogatottsága nő, hanem ezen belül az oktatási intézmények osztályai, csoportjai, szakkörei is nagy gyakorisággal veszik igénybe, amennyiben kulturált környezetben vehetik igénybe a múzeum szolgáltatásait. A nagy létszámot jelentő igényt két szakalkalmazottal – a Kör pedagógusainak segítségével együtt is csak akkor tudjuk kielégíteni – elsődleges célunkat szem előtt tartva, hogy dévaványai és a környéken élő gyermekek ismerjék meg a Sárrét és saját településük helytörténetét és országunk kultúráját –, ha a múzeum épületén technikai felújítást hajtunk végre.

A hátrányos helyzetű térségünkön élő gyermekek, fiatalok és felnőttek számára a számítástechnika segítségével közelebb hozzuk a múlt értékeit. A múzeum a környék legfiatalabb, leglátogatottabb és egyik legnagyobb adatbázissal rendelkező intézménye. Információt szívesebben keresnek a múzeum által már digitalizált formában hozzáférhető anyagból. A kiállító terem állandó kiállításainak az a célja, hogy a kor vívmányainak segítségével közelebb hozzuk a tanulók számára a múlt tárgyait, kézzelfogható eszközeit, írásos, képi és hanganyagát. Szeretnénk ötvözni a múlt és a jelen értékeit.

Feladat: a múzeumpedagógus további témaköröket ajánljon ki az oktatási intézmények felé.

Feltétel: a mai kor szellemének, kívánalmainak megfelelő technika (audiovizuális, ill. a múzeum birtokában lévő gyűjteményegységek digitalizálása, és a technika segítségével minél szélesebb körben való népszerűsítése, az érdeklődők számára, a technika segítségével elérhetőbbé tétele, stb.). Ez rendelkezésre áll.

Közvetlen célunk az oktatás során, hogy élményszerű tolmácsolásban ismerjék meg - életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerrel - az anyagi és a szellemi kulturális javainkat. Közvetett célunk a múlt tárgyi és szellemi örökségét megbecsülő, társadalmi problémák iránt érzékeny, múzeumlátogató nevelése.

2. A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény közösségi, közművelődési, közönséghasznosítási kommunikációs és múzeumpedagógiai hasznosítási terve

2.1. A közművelődési tevékenységi terv általános célkitűzései

A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény fenntartója Dévaványa Városi Önkormányzat. A város képviselő-testületi rendelete alapján:

Az intézmény feladata biztosítani mindenkinek azt a jogát, hogy megismerhesse a kulturális örökség javait, a város és az ország értékeit.

Az intézmény muzeális intézmény, és a szakmai munkán túl 2000. április 14-től kezdve folytat közművelődési és múzeumpedagógiai tevékenységet.

Az intézmény feladata a település és környékének szellemi, tárgyi értékeinek gyűjtése, megőrzése, tudományos feldolgozása.

Az intézmény feladata, hogy értékeit rendelkezésre bocsássa az érdeklődők számára:

- kiállítások, tárlatvezetés,
- múzeumi órák,
- tudományos előadások,
- érdeklődők, kutatók, egyetemisták számára az írott és tárgyi anyag múzeumi szabályoknak megfelelő rendelkezésére bocsátása,
- a település helytörténetét, a régió értékeit bemutató, a kulturális hagyományokat felelevenítő rendezvények szervezése,
- helyi értékeket védő, gazdagító összefogások ösztönzése,
- helytörténeti, nemzeti, európai (szomszédos országok kulturális értékeinek) megismertetése,
- kézműves mesterségek megismertetése,
- kézműves hagyományok felelevenítése, kézműves műhely működtetése,
- hagyományőrző programok, népművészek munkájának megismertetése, más civilszervezetek által szervezett események munkájában tevékeny részvétel,
- képzőművészek, alkotók ismertté tétele
- szabadidő kulturált eltöltésének elősegítése.

Az intézmény a városban és a környék településein éveken keresztül, elismerten barátságos környezetben fogadja a látogatókat. Az állandó kiállítások, illetve a kiállító terem viszont felújításra szorul – nyílászárók, világítás, padlózat, installáció. A múzeum akadálymentesített, mindkét épülete – kiállító terem, közművelődési terem és a kézműves műhely - kulturált mosdóhelyiségekkel felszerelt. Az épülethez nyitott színpad, hatalmas, fásított, füvesített udvar és szabadtéri színpad tartozik.

2.2. A DÁMK Berczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény épületeinek folyamatos karbantartásának, felújításának indokoltsága

A múzeum 2013. évi statisztikája és az intézmény látogatottságának megtekintése ékes bizonyítékát adja annak, hogy feltétlenül szükséges a felújítás. A településen élőkön kívül nagyon sok csoport látogat el a gyűjtemény kiállításait megtekinteni. Az épület 1896-ban épült, szükséges a külső-belső hibák kijavítása, a felújítás és a külső renoválás.

A múzeum többféle anyaga (a Dél-alföld szellemi és tárgyi kultúrája) jelentős érdeklődést vált ki. A múzeum átadása óta anyagi lehetőségek hiányában jelentős felújítást nem tudunk megvalósítani.

A fejlesztést a közelmúlt tapasztalatai és látogatói vélemények indokolják, amelyek szerint folyamatosan fejlődünk kell, ha azt akarjuk, hogy a múzeumpedagógiai foglalkozásokon, tárlatvezetések, múzeumi rendezvényeken résztvevő szervezett diák és felnőtt csoportok száma nőjön, és a korosztályok minden csoportja számára elérhető legyen.

3.3. A DÁMK Berczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény közművelődési

tevékenységének fejlesztése

Célok:

- Az oktatási intézményekkel kötött megállapodások alapján a múzeum jelentősebb kihasználása.
- Infrastrukturális fejlesztések, folyamatos karbantartás.
- Megújult kiállítások, látványos világítás, energia megtakarítás a felújítása és a világítás korszerűsítése révén, valamint a múzeum épületegységeinek külső renoválása.
- A jelenleg végzett órák, foglalkozások mellett, kihasználni a technika által adott lehetőségeket. A múzeumnak a fentiekben bemutatott társadalomban elfoglalt helyét, partnerkapcsolati rendszerét, az intézmény jövőképét és ambícióit, valamint a tudomány és kultúra iránti elkötelezettségét figyelembe véve a következő középtávú célokat fogalmazzuk meg:

Az állandó kiállítások látványosabbá tétele, a közgyűjteményi funkció erősítése, az építmények állagmegóvása.

3.4. Együttműködés más intézményekkel, szervezetekkel, partner szervezeteink az oktatási intézményeken kívül:

- Dévaványai Kisebbségi Önkormányzat,
- Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága Réhelyi Látogatóközpont – Tűzoktelep,
- Békés Megyei Hajnal István Szociális Szolgáltató Centrum Dévaványai Telephelye,
- Nagycsaládosok Dévaványai Egyesülete,
- Békés Megyei Mozgáskorlátozottak Dévaványai Csoportja,
- Békés Megyei Vakok és Gyengénlátók Egyesülete
- Békés Megyei Karácsonyi János Honismereti Egyesület,
- Békés megyei múzeumok
- Ladányi Mihály Könyvtár,
- Sárréti Digitális Gyűjtemény Alapítvány,
- DÉKE Dévaványai Kulturális és Hagyományőrző Egyesület,
- József Attila Művelődési Ház,
- Dévaványai Kulturális és Művészetoktatási Alapítvány – ezen belül a Zsombékos citerazenekar, az Ahhozképest és a Húrszaggatók népzenei együttesek,
- Vadásztársaság,
- Őszi Napfény Nyugdíjas Egyesület,
- Margaréta ESZI Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény (Idősek Otthona, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat),
- Dévaványai Hagyományőrző Nők Szövetsége

A helyi intézményeken kívül szoros együttműködés van kistérségi (Szeghalom Kistérség – hátrányos helyzetű), megyei (Békés megyei kis múzeumok) és országos (Országos Honismereti Szövetség, Pulszky Társaság stb.) szinten szervezetekkel, egyesületekkel, tagja vagyunk a Sárrét Turizmusáért Egyesületnek.

Minden esztendőben megrendezzük a Múzeumok majálisa c. és a Múzeumok éjszakája c. programot. Dévaványa több éves kapcsolatot ápol Élesd és Székelykeresztúr romániai városokkal.

3.5 Kiadványok

A múzeum jelenleg egy színes ismertetővel (A/4-es leporellóval) rendelkezik. Honlapja van, és a múzeumban folyik a Dévaványai Hírlap szerkesztése. A múzeumpártoló alapítvány és a Kör munkájának segítségével történik a Kincseink c. helytörténeti sorozat megjelentetése. Folyamatosan fogadjuk a dolgozatokat, a Dévaványa története kiadvány szerkesztését a múzeum koordinálta – s folyamatosan végzi a munkát. Folyamatosan digitalizáljuk, mentjük Dr. Bereczki Imre teljes dolgozatait – anyagi lehetőségeket kihasználva, kiadványban való megjelentetés céljára.

A lehetőségek kihasználásával jobb minőségű szórólapok, kiállítás vezetői, szemléltető eszközök állhatnak a helytörténeti értékek iránt érdeklődők rendelkezésére. Turisztikai információs központként működik.

3.6 A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény szolgáltatásai

Adottság: kiszolgáló helységek, múzeumi kiadványok árusító helye, ruhatár.

Az intézmény megalapítása óta együttműködési megállapodás szerint nemcsak az oktatási intézményekkel van szoros kapcsolatban, hanem a szociális intézményekkel, mozgáskorlátozottak egyesületével, vakok és gyengén látók egyesületeivel. Számukra is értelmezhető, érzékelhető, elérhető, megfelelő tájékoztatást nyújtunk az infokommunikációs akadálymentesítés megvalósításával. Hozzáférhetővé tesszük minden érdeklődő számára a múzeum gyűjteményegységeit. Felhasználjuk a foglalkozások során a már digitalizált anyagot (adattár, levéltár, dolgozatok, fotók, zenék, filmanyagok stb.) További célunk, hogy az egész életen át tartó tanulás stratégiájával összhangban javuljon a múzeum oktatási és tájékoztatási eredményessége, hatékonysága és minősége. A múzeum hosszútávon hasznosítható tudást akar biztosítani a múlt megismerésével, alapkészségek elsajátításával. Az infrastrukturális fejlesztéssel a szakmai, tartalmi, múzeumi oktatás eredményességét akarjuk növelni, vonzóbbá tenni a városba látogatók számára.

3.7 Kommunikáció és reklám

Szóróanyag, országos és megyei lapokban való megjelenés, tv (Sárrét Tv, Duna Tv, Hír Tv stb.), rádió (Kossuth Rádió, Katolikus Rádió, stb.), helyi újság (Dévaványai Hírlap).

Kiadványok, plakátok megjelentetése, honlap fejlesztése.

3.8. A közművelődési és múzeumpedagógiai működési feltételek

Közönség fogadására elsősorban alkalmas a tágas, parkosított udvar, ahol szabadtéri színpad is lehetőséget nyújt akár előadások rendezésére, akár játékokra. A nyitott színpad előnyös tulajdonságai révén, gazdasági épületet idéző hangulatával a vendégek, látogatók által szintén kedvelt, gyakran foglalkozások színhelye.

Belső, a közönség fogadására rendelkezésre álló termek: a kialakított oktató terem, amelyhez közvetlenül kapcsolódik a kiállító terem - aminek fejlesztése feltétlenül szükséges.

3.9. A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény szervezeti kerete és személyi ellátottsága

A múzeum a DÁMK intézmény intézményegysége. Fenntartója Dévaványa Városi Önkormányzat.

Állandó személyi ellátottság: 4 fő.

Két fő szakalkalmazott (fazekas, népi kismesterség oktató, népi játszóház vezető, egyetemi végzettségű restaurátor; magyar tanár, könyvtáros, etnográfus).

Ügyviteli alkalmazott (adminisztrátor, gazdasági ügyintéző, raktárkezelő).

Technikai alkalmazott (takarító, teremőr).

A munkakörök betöltése az SZMSZ szerint.

Az intézményegység karbantartási munkálatait, kiállítások technikai rendezését, egyéb ügyek megoldását a DÁMK karbantartói végzik.

Külső munkatársak, akik a múzeum munkáját segítik: Dévaványai Múzeumbarátok Köre tagjai, vagy külsős szakemberek (pedagógusok, történészek, zenészek, néptáncpedagógus, mesteremberek, kézművesek, stb.)

Nagyobb felújítási munkák esetében:

Asztalos: (vállalkozói szerződés szerint)

Villanyszerelő: (vállalkozói szerződés szerint)

Festő-mázoló: (vállalkozói szerződés szerint)

Számítógéppark karbantartása: (vállalkozó szerződés szerint)

3.10. Megvalósíthatósági mutatók

A programok, célkitűzések megvalósításával a elsősorban minőségi javulást akarunk elérni, a múzeum látogatóinak számát növelni.

3.11. A programok megvalósításának adatgyűjtése, értékelése

A programok megvalósítása folyamatosan dokumentálva. Fotók készítésével, írott anyagok megjelentetésével (meghívók, ill. beszámolók az írott sajtóban).

3.12 A projektek, programok stb. anyagi, erkölcsi, társadalmi haszna

A DÁMK Bereczki Imre Helytörténeti Gyűjtemény alkalmassá válik iskolai tanulók rendszeres oktatómúzeumi óráinak megtartására, a látogatók fogadására, múzeumi rendezvények megtartására.

Formálja a ma élő gyerekek, fiatal felnőttek helyi hagyományokhoz alkotott képét, elősegíti a múzeumban történő információszerzés által a Sárréthez, szülőföldjükhöz kötődést. Kultúra iránt érdeklődő, más múzeumokat is látogató felnőttekké válnak.

A várható számszerű fejlesztési eredménye a látogatói szám növelése, nő a múzeumpedagógiai foglalkozásokat látogatók köre a múzeumban. További várható eredménye, hogy szorosabbá fűződnek és rendszeressé válnak a kapcsolatok az újonnan

bevont nevelési-oktatási intézményekkel, ami hosszú távú együttműködést indíthat el nemcsak a helyi, hanem a környező települések óvodai, iskolái, egyéb intézmények, szervezetek és a múzeum között. Várható eredmények közé tartozik az is, hogy erősödik a fiatalok körében a néphagyományok iránti érdeklődés és tárgyi tudás, ezzel a projekt elősegíti a hagyományőrzés, a népi kultúra és a nemzeti értékek megbecsülését, fejleszti az egymás iránti tolerancia kialakításának, a párbeszédnek, a másság elfogadásának képességét.

DÉVAVÁNYAI ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG

"EGYÜTT - ÉRTÜK"

PEDAGÓGIAI PROGRAM

363/2012.(XII.17) Kormányrendelet alapján,
az Óvodai nevelés országos alapprogramjának elveire épült.

Az intézmény OM azonosítója: 201936

Hatályos: 2018.SZEPTEMBER 01.

III. CIKKELY AZ INTÉZMÉNY JOGI MEGHATÁROZOTTSÁGA AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT

Az intézmény neve: Dévaványai Általános Művelődési Központ

Rövidítve: DÁMK

Az intézmény székhelye: 5510 Dévaványa, Eötvös József utca 2.

Az intézmény típusa: Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény

Intézménytípusok megnevezése: Óvodai nevelés

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, valamennyi telephelyen, integráltan

Megnevezés	Címe	Csoportok száma	Befogadó képesség
Óvodai nevelés	5510 Dévaványa Kossuth u. 5.	2	50
	5510 Dévaványa Hajós u. 24.	2	53
	5510 Dévaványa Eötvös u. 2.	3	58
	5510 Dévaványa Könyves u. 13.	2	50
			9

Alapító megnevezése:

Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete

5510 Dévaványa Hősök tere 1

Az intézmény fenntartója, és felügyeleti szerve:

Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete

5510 Dévaványa Hősök tere 1.

Az intézmény működési területe:

Az óvodai nevelés tekintetében: Dévaványa város közigazgatási területe

A DÁMK által ellátandó és a szakfeladatrend szerint besorolt alaptevékenységek:

Szakágazati besorolás: 851020 óvodai nevelés

Szakmai alaptevékenységek kormányzati funkció szerinti megjelölése:

096010	óvodai intézményi étkeztetés
091110	óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091140	óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
091120	sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének , ellátásának szakmai feladatai

Feladata: az óvodai nevelés, az óvodai neveléshez kapcsolódóan a gyermekek szakszerű felügyelet melletti ellátása napközis rendszerben. Az intézmény biztosítja az óvodában alkalmazottak munkahelyi étkeztetését is.

A költségvetési szerv vállalkozási tevékenysége: nincs

Bevezető

Nevelőmunkánkat az „EGYÜTT-ÉRTÜK” pedagógiai programunk alapján végezzük.

Óvodánk a szülők óvodáztatás igényeit elégíti ki. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt.

A Dévaványai Általános Művelődési Központ intézményegységeként 2013.január 1-től működünk, mint óvodai és bölcsődei intézményegység. A köznevelési törvény életbe lépése és az Alapprogram módosítása miatt szükségessé vált a nevelési programunk újabb ötödik felülvizsgálata.

Célunk: a közös nyelv létrehozásán túl, a meglévő feladataink továbbgondolása mellett megfelelni az új kihívásoknak, a partneri elvárásoknak. Megőrizni valamennyi óvodai közösség autonómiáját, a változó feltételek, az új módszerek, a napi óvodai gyakorlat során. Céltudatosabb, tervezettebb, hatékonyabb gondozó - nevelő-oktató munka megvalósítása. Saját kompetens személyiséggé válásunk folyamatának megsegítése. Olyan tudástartalmak, módszerek elsajátítása, amely elméleti, gyakorlati megalapozottságot ad a kompetencia-alapú program szellemiségének tesztelésére, alkalmazására egyaránt.

A Pedagógiai Programunk elkészítése során figyelembe vettük a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és a szakmai – pedagógiai hagyományainkat.

(III.1.a) Jelen módosítás alapja a 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről, és a 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Bízunk benne, hogy közösen sikerül megvalósítani az elképzeléseinket a partnereinkkel

„EGYÜTT-ÉRTÜK „ gyermekeinkért

Az óvoda adatai

Déaványai Általános Művelődési Központ Óvoda és Bölcsőde Intézményegysége

Székhelye: Eötvös úti Tündérbkert óvoda

Cím: 5510 Déaványa, Eötvös utca 2.

Tel./fax: 06 (66) 483-149,06 20 254-5552,06 20 770-7301

E-mail: devaovik@gmail.com

Telephelyei

Kossuth úti Napsugár óvoda

5510 Déaványa Kossuth út 5

Telefonszáma: 06 (66) 483-352;06 20 770-7305

Hajós úti Szivárvány óvoda

5510 Déaványa Hajós út 24.

Telefonszáma: 06 (66) 483-027;06 20 770-7304

Könyves Kálmán úti Mesevár óvoda

5510 Déaványa Könyves K. út 13.

Telefonszáma: 06 (66) 483-942; 06 20 770-7303

Helyzetkép az óvodákról

Általános kép

Déaványa város, Békés-megye északi részén helyezkedik el. Régi, mezőgazdasági jellegű sárréti település, amely az utóbbi években jelentős fejlődést ért el.

Büszkeségünk a Túzokrezervátum, mely a Körös-Maros vidéki Nemzeti Park része. Óvodásaink az ott lévő múzeumban megismerhetik a táj jellegzetes élővilágát, valamint a túzok – mint védett madár – érdekében végzett erőfeszítéseket a megmentésükért. Ezzel is kapcsolódunk a környezetvédelmi munkához, s a településhez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítására törekszünk.

Városunkban egy óvodai intézményegység működik, mely négy óvodai telephellyel rendelkezik. Óvodáink területileg optimálisan helyezkednek el, arányosan biztosítva városunkba az óvodáskorú gyermekek ellátását. Minden 3-7 éves korú gyermeket tudunk fogadni. A csoportok osztott és részben osztott csoportszerkezetűek. Épületeink megfelelő komforttal rendelkeznek. Vonzó, tiszta, esztétikus külső és belső környezetben fogadjuk az

eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit. Óvodáinkban IPR és HACCP programot működtetünk.

III.2. szakasz Az óvodák bemutatása

III.3. szakasz Eötvös úti Tündéerkert óvoda

Óvodánk a településen a központ vonzáskörzetében helyezkedik el. Az épület eredetileg lakásként funkcionált, majd 1968 óta bölcsődeként működött.

Óvodává 1991. január 2-án kezdett átalakulni, ekkor egy csoportban indult az óvodai nevelés. Az épületet tágas udvar öleli körül. Kedvezőtlen az épület sarki elhelyezkedése amiatt, hogy forgalmas út vezet mellette.

Udvarunk három részre tagolódik, van füves, betonozott és homokos terület. Ez lehetővé teszi, hogy a korcsoportok külön-külön is tevékenykedjenek.

Az épület középső helyiségét a csoportok étkezőnek használják. A helyiségek elrendezése szempontjából a mosdó okozza a legtöbb gondot: a szülők és a gyermekek ezen keresztül jutnak a csoportszobákba.

Pályázati források lehetővé tették, hogy a régi balesetveszélyes irodai épület egy része újjáépült, amely az óvodai intézményegység székhelye is egyben. A megmaradt és még használható épületi részt teljesen felújítottuk és sósobát alakítottunk ki. A létesítmény preventív céllal jött létre és a dévaványai óvodás gyermekek egészségmegőrzését hivatott szolgálni.

(III.3.a) Hajós úti Szivárvány óvoda

Óvodánk, városunk peremén, műút mellett helyezkedik el. 1907-ben nyitotta meg kapuit „gyermekmenedékház” néven. Az épület az elmúlt évek során többször megújult, komfortja megfelelő. Az óvodánk legnagyobb helyiségét a csoportok étkezőnek használják. A kiszolgáló helyiségek mérete a gyermeklétszámhoz kicsi. Óvodai nevelésünk eszközrendszerét szakmai forrásból, szülők segítségével és pályázatok útján biztosítjuk. Berendezési tárgyaink korszerűek, az elhasználódottak cseréjéről folyamatosan gondoskodunk. Az épületet hatalmas zöld övezet veszi körül, előkertjében fából készült játékok, virágok, fák és cserjék találhatóak. Belső udvara tágas, füvesített, mozgásfejlesztő játékokkal van felszerelve.

(III.3.b) Kossuth úti napsugár óvoda

Óvodánk, 1905-ben nyitotta meg kapuit. A 70-es években folyamatosan korszerűsítették, zsbongónak is megfelelő nagy terasszal, melegítőkonyhával bővítették.

1981-ben a régi épülethez új épületrészt csatoltak, ezáltal városunk legnagyobb és legkorszerűbb óvodája lett. A modern intézmény társadalmi összefogással 1984-re készült el. Épülete városunk központjában, forgalmas helyen található. A csoportszobákhoz külön öltöző és mosdóhelyiség tartozik. Lakóházak, és zöldövezet veszi körül. Az óvoda komfortja, külső-belső esztétikája, karbantartottsága jó, megfelelő az idejövő gyermekek számára.

Udvarunk előkertjét parkosított, díszbokros, fás, virágos kertrész övezi. Hátul a játszóudvaron fából készült játékok, homokozók, hinták szolgálják a gyermekek ideális testi fejlődését, mozgásigényük kielégítését.

2009 nyarán sikeres fenntartói pályázat keretében két bölcsődei csoport kialakítására, teljes belső- és külső felújításra, akadálymentesítésre került sor. Ezek a feltételek megalapozzák a kompetencia alapú nevelés teljes körű megvalósítását.

(III.3.c) Könyves Kálmán úti Mesevár óvoda

Óvodánkat 1960-ban építették Dévaványa északnyugati peremterületén. Az épületet eredetileg is óvodai célokra tervezték, kezdettől fogva így funkcionál. Közelében a városból kivezető forgalmas Kisújszállási út, a Vasútállomás, a Téglagyár, a Sportpálya és a határ található. Könnyen megközelíthető a település híres természetvédelmi területe a Tűzokrezervátum.

Az óvoda csendes helyen található, a környék lakói többnyire nehéz körülmények között élő családok. Óvodánk tárgyi felszereltsége jó, a csoportszobák tágasak. Udvarunkon számos mozgásfejlesztő eszköz található, árnyas, hűs fái alatt gyermek és felnőtt egyaránt jól érzi magát.

Városunk kulturális intézménye: Könyvtár, Művelődési Ház, mozi – az óvodánktól távol, a központban található, de ezen intézmények látogatását minden esetben autóbusszal oldjuk meg.

IV. CIKKELYZAZ ÓVODA NEVELÉSFILÓZÓFIÁJA

„MÁR AZ ÓVODÁBAN MEGTANULTAM MINDENT”

Életem legfontosabb viselkedési szabályait egytől egyig az óvodában sajátítottam el.

Azt, hogy hogyan éljek, mit tegyek, mind az óvodában tanultam meg,

Az egyetlen a bölcsesség nem volt különösebb érték, az óvodában azonban annál inkább.

ÍME AMIT OTT TANULTAM :

Ossz meg mindent másokkal!

Ne csalj a játékban!

Ne bántsd a másikat!

Mindent oda tégy vissza, ahonnan elvitted!

Rakj rendet magad után!

Ne vedd el a másét!

Kérj bocsánatot, ha valakinek fájdalmat okoztál!

Évés előtt moss kezet!

A frissen sült sütemény és a hideg tej tápláló.

Élj mértékkel! Mindennap tanulj, gondolkodj, rajzolj, fess, énekelj, táncolj, játssz és dolgozz egy keveset!

Délutánonként szundíts egyet!

A nagyvilágban óvatosan közlekedj, fogd meg a társad kezét és ne szakadjatok el egymástól!

Ismerd fel a csodát!

Ne feledd a magocskát a műanyag pohárban:

a gyökereket lefelé terjeszkédnek, a növények felfelé, és senki nem tudja pontosan, mindez hogyan van, de valamennyien hasonlóképpen élünk,

Robert Fulghum

Alapelveink

- A gyermekek személyiségéből, legtermészetesebb megnyilvánulásából kiindulva olyan szeretetteljes gondoskodás, biztonságérzetet adó, érzélem gazdag, előítélettől mentes óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet, tisztelet, bizalom és különleges védelem illeti meg.
- A gyermeket megillető jogok és a gyermeki személyiség tiszteletben tartása oly módon, hogy egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- A különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása, a nemek társadalmi egyenlőségének erősítése.
- Inkluzív pedagógiai elvek érvényesülése az egész óvodai nevelés során.
- Óvodánkban a kompetenciák megalapozása folyik. Az óvodapedagógusok feladata gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, aktivitás előtérbe helyezése, kompetencia-ézés kialakítása, fenntartása.
- A gyermek személyiségéhez igazított, egyéni képességeit és készségeit kibontakoztató pedagógiai intézkedések, módszerek alkalmazása.
- Nyugodt, családi, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Az óvodai élet során lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit.
- Az óvodapedagógus azonosulási minta óvodásai számára, a gyermekek közösségi életének irányítója. maga is benne él a gyermekek közösségében, innovatív, befogadó, gondoskodó, jellemzője a tolerancia és az együttműködési készség, nyitottság, empátia, kreativitás.
- Pedagógiai törekvéseiben figyel a gyermekek szükségleteire, egyéni és életkori sajátosságaikhoz és fejlődési ütemükhöz igazítja a kibontakoztatást. Az óvodapedagógus mellett az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modellértékű legyen a gyermekek számára.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.
- Pedagógiai programunkat saját nézeteink, értékrendünk érvényesítésével, ugyanakkor a gyermek érdekének védelmét figyelembe véve –készíti el a nevelőtestületünk.

IV.1. szakasz Gyermekképünk

- A gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt a 3-7 éves életkori szakasz
- Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését

meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei valamint a környezeti hatások.

- Az óvodáskorú gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, akinek egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Leleki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet
- Az óvoda kerüli a nemi sztereotípiák erősítését.
- Jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akaratit tulajdonsága, szociális képessége. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.

Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző

- harmonikus, nyugodt, tevékeny, érdeklődő, érzelmileg gazdag, társas kapcsolataiban ragaszkodó, értékrendekhez alkalmazkodó személyiség.
- Olyan gyermek, aki a településhez kötődő, a környezetében jól tájékozódó, nyitott, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó ember.
- Olyan gyermek, aki az ismereteit, tudását, kompetenciáit a megfelelő helyen és módon alkalmazni képes.
- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés,
- a differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, én-tudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

IV.2. szakasz Óvodakép

- Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását a köznevelési rendszer önálló intézményeként.
- Azonosulunk a Pedagógiai Programunk alapelveivel, célkitűzéseivel, feladatrendszerével.
- Óvodánk az Alapító Okiratában és az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők
óvó, védő,
szociális,
nevelő és személyiségfejlesztő funkciók.
- Segítjük a gyermeket a következő életszakaszba, a kisiskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételek kialakításában.
- Szeretetteljes, nyugodt, családi légkört teremtünk, és biztosítjuk az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Elfogadjuk a másságot, a különbözőséget – egyénileg és differenciáltan fejlesztjük a gyermekeket az egyenlő hozzáférés tudatos biztosításával.

- Egyformán nagy figyelmet fordítunk a hátrányok csökkentésére a kiemelt figyelmet igénylő és kiemelkedő képességű gyermekekre
- A semmi mással nem helyettesíthető játékhoz biztosítjuk a megfelelő személyi és tárgyi környezetet.
- A közösségben végzett sokszínű tevékenység egyénre gyakorolt fejlesztő hatásának kiaknázása.
- Esztétikumot és szépséget közvetítünk és fedeztetünk fel – ezzel is segítve a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját és társadalmi integrálását.
- Olyan erkölcsi, érzelmi , közösségi értékeket közvetítünk, amelyek a szociális kapcsolatok alakulását segítik.
- Elsődleges célunk az egyéni készségek és képességek kibontakoztatása, alkalmazható tudásanyag és a gyermeki kompetenciák fejlesztése.
- A tanulási folyamatok a szabad játék tevékenységeibe ágyazva valósulnak meg.
- Az általunk alkalmazott pedagógiai hatások a gyermeki személyiséghez igazodnak.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

IV.3. szakasz Óvodáink alapvető céljai, feladatai

- A családi nevelést kiegészítve a városunkban élő, különböző szociális háttérrel rendelkező 3-7 éves korú gyermekek harmonikus fejlődését, gyermeki személyiségük kibontakoztatását elősegítjük.
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

- **egészséges életmód kialakítása**
- **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- **Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés**

Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program

Cél:

- Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.
- A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve gondozás.
- A testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- a mozgásigény kielégítéséhez a feltételek biztosítása, az egészség védelme.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- A környezettudatos magatartás megalapozásához kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű **a gyermek egészséges táplálása**. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító Váradi étkeztetési BT vezetőjével időszakosan történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez az ANTSZ ajánlást vesszük figyelembe. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az 5 alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

(1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs

(2) gyümölcs, zöldség,

(3) hús, hal, tojás,

(4) tej és tejtermék,

(5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- Kulturált körülmények között a fogásokat felszolgálja. Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágasra ösztönöz,

folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket.

- Szerveznek az óvónők a szülőkkel közösen hetenként egy-két gyümölcs- és zöldségnapot.
- Tanácsot adnak, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a gyerekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programok, projektek, játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- A nevelési év során legalább 3 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő kezdeményezés. Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik.
- Az egészséges táplálkozás kiegészítője a megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztása. Valamennyi telephelyünkön adott a gyermekek számára a nap minden szakában elérhető ballonos vízadagoló és a tiszta, szűrt víz.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai

- a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése
- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet. Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi.
- A csoportszobákban is biztosítjuk a tisztább levegőt az AIR WOLF légtisztító berendezéssel.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszál anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik a gyermek minden megbetegedése alkalmával is.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.

- Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartatása a gyermekkel.
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.
- A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az orvos, fogorvos, védőnő és a szakszolgálat segítségével.
- Beszédhibás gyermek esetében javaslatot tesz logopédiai vizsgálatra.
- A pszichológussal, egyéb szakemberrel kapcsolatot tart, akik évi rendszerességgel megvizsgálják a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot adnak az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei :

Szabad beszélgetések.

- A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, képkivágások gyűjtésével, diafilm-vetítéssel stb. párhuzamosan. Alapelvek: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére **szolgáló szabad beszélgetések** kezdeményezésére **az alábbi lehetőségeket alkalmazzuk:**

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Gyermeki vélemények arról, hogy kik dohányoznak, miért dohányoznak, hol dohányoznak: dohányzó felnőttek, dohányzó gyerekek, otthoni dohányzás, miért nem szabad a közlekedési eszközökön vonat, autóbusz, villamos dohányozni.
- Ismeretközlés, magyarázat arról, hogy a nem-dohányzókat törvény védi: mi a törvény, hogyan és kit kötelez a törvény, mi a megszegők büntetése, hol megengedett a dohányzás; mi célból alkották meg a nem dohányzókat védő törvényt; miért kell az embereket a dohányzástól megvédeni; az óvodában miért nem dohányoznak.
- Beszélgetés a dohányzási reklámokról: mi a reklám, hol láttál ilyet (tv, utca, közlekedési eszköz); milyen cigaretta reklámra emlékeztek, tudjátok-e mi van a reklámképek aljára ráírva ("A dohányzás ártalmas az egészségre"), gyűjtsetek cigaretta-reklámképeket és mondjátok el arról véleményeteket.
- Ismeretek összefoglalása a dohányzás ártalmairól: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- A szabad beszélgetések mellett a szabadidő kitöltésének (nevelési lehetőségének)

egyik legjobb alkalma: a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartást.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Az óvodapedagógus feladata:

- A gondjaira bízott gyermekeken az esetleges bántalmazásos tünetek felismerése feltárása, megbeszélése a szülővel vagy a megfelelő szakemberrel. Szükség esetén jelzéssel lenni a kompetens szerveknél. Minden esetben a gyermek személyiségét, érzékenységét, testi-lelki biztonságát szem előtt tartva.
- Olyan bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a gyermekkel, melyben őszintén képes megnyílni a pedagógus előtt és képes beszélni vagy más módon jelzéssel lenni az őt ért sérelemről.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, kerékpáron a küllővédő hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik:

egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha *gyermek bántalmaz gyermeket*. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel

és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálatától.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Beszélgetés és gyakorlás során ismerkednek a tűzvédelmi szabályokkal.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képfelolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

IV.3.a.i.1.a.i.a. Általános előírások

A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz minden óvodaépületben megtalálható.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Balesetmentes környezet biztosítása és felülvizsgálata
- Baleset és munkavédelmi szabályok betartása és betartatása az óvoda egyéb

alkalmazottaival.

- Tűzriadó terv játékos megvalósítása
- A szülők tájékoztatása a balaszetmegelőzésről.(gyermek ruházata, közlekedés,óvodai udvaron való tartózkodás.

A befogadás

Cél:

- Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat adnak.
- Megkönnyítik a szülőktől való elválást, biztosítják a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél.
- Megismertetik a gyerekeket új környezetükkel, miközben érzelmi bázist találnak bennünk, óvónőkben.

Az óvodapedagógus feladatai (A befogadási terv alapján történik)

- A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása, folyamatos befogadás.
- Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.
- Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit. Megbeszéli az átadás, búcsúzás körülményeit is.
- A csoportvezetők közösen készülnek az új gyermekek fogadására: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.
- A családi környezetből érkező gyerekek szüleinek az óvoda megismertetése különösen fontos, mert első alkalommal találkoznak a gyermek közösségben történő nevelésével.
- A vegyes csoportokba már járó gyermekeket felkészíti az újonnan érkezők fogadására. Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel érezteti, hogy várta már, és örül az érkezésének. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy pozitív érzelmi hatások ériék őket már az előzetes óvodalátogatásuk során is.(OVI - KUKUCSKÁLÓ)
- Óvodai kiadványunk segítséget nyújt leendő szülői partnereinknek az óvodai beszoktatásban, befogadásban.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján.
- Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák a beszoktatási időszakban, sajátos szokásaikat elfogadjuk.
- Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosítunk, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is.

A befogadás időszakában megfigyeli, hogy

- a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
- hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
- magára talált-e a játékban,
- hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel,
- hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
- mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
- hogyan reagált a társakra.

A megfigyeléseket írásban rögzíti a gyermek egyéni fejlesztési naplójában, beszoktatás tapasztalatai elnevezésű lapon.

A gyermekek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése

Cél:

- Derűs, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, állandó értékrendet közvetítő óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakítása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, és lehetővé válik erkölcsi, szociális érzékenységük fejlődése, én-tudatok alakulása és önkifejező törekvéseik megvalósulása.
- A gyermek természetes, társas szükségleteinek kielégítése a különbözőségek elfogadásával és megértésével.
- A gyermek gyermek nyitottságára építve a szűkebb és tágabb környezet megismertetése, ezáltal a nemzeti identitástudat alapozása, a keresztény kulturális értékek követítése, a hazaszeretetre, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapjainak lerakása, erősítése.
- Az emberi és természeti környezetben található jó, szép, esztétikus értékekre való rácsodálkozó képesség alakítása, mindezek megbecsülésére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása.

A nevelés tartalma:

Fontos szerepet tulajdonít mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének. A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve saját maga modellt értékével hat és teremti meg a feltételeket a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez.

Az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze. Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a kommunikációra, bánásmódra. Arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni

sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszthetőség alapját képezi.

A gyermekkel megéretteti, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el. Kialakítja a társaikkal való együttjátszás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli. Az együttjátszó barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést. Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek. A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti.

Az én tudat alakulását és az én érvényesítő törekvést segíti. A gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejleszti.

A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kulturált érintkezési formák megismertetését, gyakoroltatja. Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez.

A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével. Udvariasság, önzetlenség tulajdonságát alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.

A gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység és versenyjátékok során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben. A változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt. A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja.

A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatja a csoport fejlettségi szintjén. Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).

Megismerteti a gyermekekkel a lakóhely szűkebb és tágabb környezetét, mely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda együttműködik a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel a gyermek egészséges érzelmi, erkölcsi és szociális fejlődése érdekében.

Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekeként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, és az 5 évesek esetében a DIFER alapmérés.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái:

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs

eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- Önbizalma megfelelő.
- Feladat és szabálytudata kialakult
- Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- Tiszteli, becsüli szülőföldjét.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés

Cél:

Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismerkedése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességei. Mindez spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára élményeire alapozva az egyéni sajátosságokat figyelembe véve cselekvésbe ágyazva történik. Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása, valamennyi tevékenységi forma keretében.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás, figyelem, képzelet és alkotóképesség, beszéd és kommunikáció-fejlesztés .A kreativitást fejlődését segítő ösztönző környezet biztosítása.
- Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek , meglévő tapasztalataikra, ismereteikre és élményeikre építve további változatos tevékenységeket biztosít. Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket. Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli. Lehetőséget teremt a szerzett tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.

- Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával. Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket. Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.
- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.

Élmény gazdag, beszélő környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben:

- Beszédszerve ügyesedik
- Beszéd-kommunikációs kedve erősödik,
- Hallás, beszédhallása fejlődik
- Auditív ritmusa és emlékezete bővül
- Állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak
- A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű.
- Szabályt közvetít a javítgatás elkerülésével
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- A kommunikációs képességeiben lassan fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik
- Képes időrendiséget felállítani
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- Képről mondatokban beszél
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Személyi feltételek

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Óvodáinkban a teljes nyitva tartás ideje alatt a köznevelési törvényben előírt, szakképzett óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel.
- Nem tervezhető olyan feladat, amelyet nem óvodapedagógus irányít.
- A nevelési folyamat legfőbb szervezője, mozdatója az **óvónő**. Egy jó anya nevelési modelljéhez hasonló munkával vesz részt a csoport életében. Utánzásra alkalmas példája a legfőbb nevelőeszköz. Érzelmi biztonságot sugároz. Elvárásaiban határozott és következetes. Hitelesség és természetesség jellemzi. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- Az óvodai nevelés eredményessége érdekében a pedagógusok és a pedagógiai munkát segítők összehangolt munkájára van szükség
- Együttműködik a speciálisan képzett szakemberekkel, utazó pedagógusokkal a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében.
- A migráns gyermekek esetében a dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Pedagógusképünk

Programunk sikeres megvalósítása olyan pedagógust feltételez,

- Szakmailag felkészült, elhivatott, gyermekszerető
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmileg stabil
- Jó együttműködő készség jellemzi
- Higgadt, határozott
- Jó kommunikatív képességgel bír
- Türelmes, empatikus, rugalmas alkalmazkodó
- Kreatív és innovatív
- Elfogadó és befogadó pedagógus személyiség
- A pedagógusetika, és a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint a magánéletében is betartja.

Dajkaképünk

IV.4. szakasz A pedagógiai munkát közvetlen segítők a dajkák. Feladatuk a gyermekek óvása, védelme, testi szükségleteik szolgálata, valamint személyes példa alapján gondozásuk, nevelésük

- A dajkák gyermekekkel való bánásmódja szeretetteljes, elfogadó, biztonságot adó.
- A gyermek személyiségének tiszteletben tartása jellemzi őket.
- A dajka kommunikációja, viselkedése minta a gyermekek számára, erkölcsi magatartása példamutató a szülők és munkatársak felé.
- Alapszintű pedagógiai, pszichológiai ismeretek elsajátítása elengedhetetlen követelménye az új pedagógiai szemléletű óvodai nevelőmunkának.

- Követelmény, hogy valamennyi munkavállaló a megfelelő szakmai kompetenciákkal rendelkezzen
- Aktívan segíti az óvodapedagógus nevelőmunkáját.
- A környezet esztétikája a tisztaság belső igénye.
- Nyitott a szakmai megújulásra.

Szülőképünk

Feltételezzük, hogy óvodánkba olyan szülő hozza gyermekét:

- aki programunkat, elképzeléseinket ismeri,
- elfogadja értékeit, a gyermeke érdekében együttműködő, érdeklődő,
- elfogadja a „másságot,” tevékenyen vesz részt óvodai életünkben,
- pozitívan viszonyul az egész közösséghez.

Tárgyi feltételek

- Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi és személyi feltételekkel.
- Az évek során az óvodában olyan feltételrendszert alakítottunk ki – jórész pályázati segítséggel –, amely már önmagában is tevékenységre motivál, segíti a gyermekek spontán fejlesztését.
- Óvodáink felszereltsége az eszköznorma előírásainak megfelelő. A csoportszobák jól felszereltek, a játékeszközök a gyermekek számára elérhető helyen találhatóak. Dolgozóink számára a munkavégzéshez szükséges eszközök biztosítottak
- Az óvodák épületei, udvara,csoportja,berendezése oly módon lett kialakítva,hogy az a gyermekek biztonságát,kényelmét szolgálja. Megfeleljen a változó testméretnek és biztosítja egészségük megőrzését. Mozgás és játék igényüket a csoportszobában és az udvaron egyaránt kielégítik a biztosított eszközök. Berendezési tárgyaink, dekorációnk esztétikumot és harmóniát sugároznak.
- A szülőkkel való egyéni beszélgetéshez biztosítani tudjuk a megfelelő helyiséget
- A tárgyi környezet szolgálja a gyermekek védelmét, biztonságát, jó közérzetét, aktivitását. Segítse fejlesztésüket, valamint szükség esetén sajátos igényeik kielégítését.

Az óvodai élet megszervezése

Szervezési és időkeretek- Csoportok megszervezése

A csoportszervezés alapja a biológiai életkor, a nemek aránya és a csoportszobák befogadóképessége.

A nehezen nevelhető vagy speciális fejlesztési igényű gyermek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen az egyéni

fejlesztésre (max. 1-2 fő/csoport).

Hetirend

Kultúra tartalmak, ismeretanyag átadás és mozgásfejlesztés heti rendje.

Tevékenységek	3-7 éves korú gyermekek
Mozgás	<p>A tevékenységek tervezése, szervezése kötetlen.</p> <p>Meghatározói:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az óvodapedagógus szakmai szabadsága, - a gyermek érdeklődése - a téma - a megvalósítás módszerei <p>A testnevelés és énekes játék kötött, egész csoportos foglalkoztatási formában valósul meg.</p>
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	
Külsővilág tevékeny megismerése	
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
Mesélés, verselés, báb, dramatikus játékok	
<p>Mindennapos testnevelés, zenés mozgás.</p> <p>Mindennapos mesélés, beszélgető kör</p>	

IV.5. szakasz Napirend

A tevékenységek		A tevékenység megnevezése	
Kezdetre	Vége	Időtartam	

6 ³⁰ ó	10 ³⁰ ó	4 óra	<p>Szabadjátékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenység, kompetencia - fejlesztés.</p> <p>Külső világ tevékeny megismerése, mesélés-verselés, ének ,zene, énekes játékok,</p>
10 ³⁰ ó	12 ó	1 ³⁰ óra	<p>gyermektánc, mozgásos percek, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>
12 ó	13 ó	1 óra	<p>Közben testápolási teendők, folyamatos vagy egyidejű tízórai.</p>
13 ó	15 ó	2 ó	
15 óra	15 ³⁰ ó	30 perc	<p>Szabadjáték a udvaron, vagy a csoportszobában.</p> <p>Élményszerző séták, külső világ tevékeny megismerése, kompetenciafejlesztés.</p>
15 ³⁰ ó	17 ³⁰ ó	2 óra	<p>Testápolási teendők, ebéd, hazabocsátás</p> <p>Altatás dallal, mesével, pihenés</p> <p>Folyamatos ébredés, csendes játék, testápolási teendők, uzsonna</p>

V. CIKKELY A NAPI ÉS HETI RENDÜNK BIZTOSÍTJA A PÁRHUZAMOSAN VÉGEZHETŐ DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGEKET VALAMINT A GYERMEK EGYÜTTMŰKÖDŐ KÉPESSÉGÉT, FELADATTUDATÁT FEJLESZTŐ NÖVEKVŐ IDŐTARTAMÚ CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK TERVEZÉSÉT.(5-35 PERCIG)

- Folyamatos, rugalmas a gyermek szükségleteihez, bioritmusához igazodó.
- Megfelelő időt biztosít a gondozási folyamatokra.
- Igazodik a különböző tevékenységekhez, gyermeki szükségletekhez és a helyi szokásokhoz.

AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Óvoda-család

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

- Minden óvodában arra törekszünk, hogy a szülők meglegedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, fejlesszük a gyermekeket.
- A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük, ennek érdekében szoros együttműködést alakítunk ki. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.
- Figyelembe vesszük a szülők véleményét, észrevételeit, javaslatait. Építünk együttműködési szándékára.
- A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapasztalatot és az előre mutató segítséget.
- A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján

valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Kiemelten fontosnak tartjuk a pozitív attitűd érvényesülését az óvodapedagógus - dajka- gyermek,- a dajka-szülő kapcsolatban.

- Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk. Érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, családhoz illesztett segítségnyújtás formájában.

Óvodapedagógus feladatai:

- Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.
- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában
- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a **nevelő partneri viszonyt kiépíti**. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja.
- Az óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.
- Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.
- Pedagógiai **tájékoztatókat szervez** a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon.
- Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- A Szülői Közösség munkatervének elkészítésében részt vesz a szülők képviselőivel közösen a nevelési év elején.
- A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja és lehetőség szerinti teljesíti.
- **A szülők jogainak érvényesítését segíti** az óvoda pedagógiai és szervezeti alapidokumentumainak elkészítésekor a Szülői Közösség képviselői révén PP, SZMSZ, Házirend.

Kapcsolattartás várható eredményei:

- A családok elégedettek az óvoda működésével.
- Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.

- Azonosulnak az óvoda elveivel.

A kapcsolattartás formái:

- Ovi kukk
- Beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele.
- Gyermeki anamnézis elkészítése közösen
- Szülői értekezletek
- Egyéni beszélgetések: egyéni esetmegbeszélések az aktuálisnak megfelelően, előzetes időpont egyeztetés után.
- Nyitott óvoda: a szülők részvétele az óvoda életében: előzetes megbeszélés alapján a szülő bemehet a csoportba és megismerheti gyermeke óvodai életét.
- Közös ünnepek, rendezvények:
- A gyermekek hatékonyabb fejlesztése érdekében a családdal közös gyűjtőmunka, tapasztalat és élményszerzési lehetőségek, programok szervezése.
- Partneri elégedettség mérés

V.1. szakasz Óvoda- Bölcsőde

A DÁMK intézményén belül, a Kossuth úti telephelyünkön működik két bölcsődei csoport.

Cél:

az óvoda –bölcsőde átmenet megkönnyítése

A kapcsolattartás formái:

- Közös programok, játéktevékenységek az óvodai csoportokkal
- Információcsere a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok között a bölcsődés gyermekek fejlettségéről.
- Közös beóvodázási megbeszélés

V.2. szakasz Gyermekjóléti, családsegítő, védőnői szolgálat és gyermekorvos

Cél:

A gyermek fejlődésének nyomon követése, szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkentése és egészségvédelem, prevenció hatékonyságának növelése érdekében folyamatos kapcsolatban állunk az egészségügyi és gyermekjóléti szervekkel.

Formái:

- Eseti megbeszélések.
- Konzultáció, konferenciák, szociális kerekasztal.
- Szociális jelzőrendszer közös működtetése
- Prevenció vizsgálatok
- szakorvosi – fogászat, szemészet, ortopédia – vizsgálat kezdeményezése

- Egészség-ügyi tartalmú programok szervezése a szülők számára

V.3. szakasz Óvoda- Pedagógiai szakszolgálat

Cél:

- magatartási és értelmi képességzavarral küszködő gyerekek segítése és felzárkóztatása.
- Az eltérő szociális kompetenciájú hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása egyénre szabott, differenciált fejlesztés meghatározásával.
- folyamatos párbeszéd, információ csere, konzultáció a szülők, a pedagógusok és egyéb szakemberek között

Az együttműködés formái:

- Diagnosztizálás és mérés
- Eseti megbeszélések
- Javaslati lapok kitöltése
- Kölcsönös tájékoztatás
- Csoportlátogatás
- Tanácsadás
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések
- Iskolára való alkalmasság megállapítása, kimeneti mérés
- Szakvéleményben megfogalmazott fejlesztési lehetőségek megvalósítása a csoportban

Óvoda – Iskola kapcsolat

Cél:

- Rugalmas beiskolázás ,fejlettség szerinti iskolakezdés lehetőségének biztosítása
- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése
- A gyermeki megismerés,mérés,értékelés folyamatosságának biztosítása

A kapcsolattartás formái:

- Látogatások
- Esetmegbeszélés
- Mérési anyagok átadása(Difer)

A kapcsolat folyamatosságát és az együttműködés formáit a közös óvoda-iskola átmenet éves munkaterv biztosítja.

Óvoda- iskola átmenet

- A gyermek belső,érése valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.
- A gyermek hat éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába amelyben majd az iskolában ,az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett, lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az óvoda- iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők legyenek.
- Fontosnak tarjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük, illetve azt, hogy a gyermekek saját képességeiknek megfelelő ütemben haladjanak, életkoruknak fejlettségi szintjüknek megfelelő ismereteket kapjanak. A gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei

Óvodánk egyéb kapcsolatai

Cél:

A partneri kapcsolatok ápolásával működésünk sikeresebb legyen, mindenkor a gyermekek érdekeit képviselje.

Fenntartóval

Kapcsolatunk hivatalos, támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések.
- Intézményvezető beszámolója a Képviselő-testületnek.
- Testületi és bizottsági üléseken való részvétel

A cigány kisebbségi önkormányzattal

Kapcsolatunkat az óvodai IPR program szabályozza le. A kapcsolattartás a kisebbségi gyermekek teljes körű óvodáztatását, az előítéletektől mentes beilleszkedést, az egyenlő esélyekhez való jogok biztosítását és a gyermek differenciált fejlesztésének lehetőségét segíti.

Az óvoda törekszik arra, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakulhasson: a külhoni magyar óvodákkal szakmai kapcsolat kiépítésére törekszik.

Körös-Maros Nemzeti Parkkal

A gyermekek környezettudatos magatartásának alapozását,alakítását, az óvoda környezeti innovációjának megvalósítását segítő partner.

Formái:

- Múzeumlátogatás.
- Kirándulás.

- Természetvédelmi programokon való részvétel./rajzpályázat, stb../
- „Hétpróbás határjárás” lebonyolítása

Alapfokú művészeti iskolával és közművelődési intézményekkel

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk.

Formái:

- Gyermekműsorok, bábszínház, irodalmi délelőttök, kiállítások.
- hangszeres zenebemutatók
- Múzeumlátogatás
- Könyvtárlátogatás

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- Polgármesteri Hivatal Igazgatási , szociális iroda
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

A partneri együttműködés sikerkritériumai :

- Az intézmény működése zökkenőmentes
- A kapcsolatokra az együttműködés jellemző
- A partnerek megfogalmazhatják és kinyilváníthatják elégedettségüket, problémáikat.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer jól működik
- A szülői érdekképviselet ellátja munkáját
- A zökkenőmentes óvoda –iskola átmenet megvalósul

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGRENDSZERE

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg: játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, a munka jellegű tevékenységek és a tevékenységekben megvalósuló tanulás.

Játék

Ebben a tevékenységrendszerben kiemelt szerepet szánunk a semmi mással nem

helyettesíthető játéknak. A gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, aktivitását felhasználjuk a szervezett tevékenységek során.

Cél:

- Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.
- Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. A gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.
- A gyermek egyéni vágyai kiteljesedjenek, ötletei kibontakozzanak, komplex módon fejlődjenek, érvényesüljön a játék kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó szerepe.
- A gyermek a szabad játék által az életkori sajátosságainak megfelelő tevékenységet végezzen;
- A szabad játék által a gyermek képességei fejlődjenek, ismeretei gazdagodjanak, bővüljenek.

Az óvodában megjelenő játékformák:

- gyakorlójáték,
- építő – konstruáló játék,
- szerepjáték,
- szabályjáték,
- barkácsolás,
- szabad játék élet közeli tartalommal

A csoportok összetételétől, fejlettségétől függően egy játék téma a játék több formájában is megjelenhet egyidejűleg. Az óvodapedagógus feladata valamennyi játékforma fejlesztő hatásának kiaknázása.

Óvodapedagógus feladatai

- Biztosítja a nyugodt, szabad játék feltételeit.
- A léggör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos családi, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt és biztosítja a szükséges eszközöket.
- A napirend keretein belül biztosítja a hosszantartó és **zavartalan játékidőt**. Ezáltal lehetőséget nyújt az elmélyült játék kialakulására, a játéktémák kijátszására, a tartalmas alkotások létrehozására. Indokolatlanul nem szakítja félbe a játékidőt.
- A megjelenő játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása.
- Az óvónő modell értékű módszereinek alkalmazása.
- A gyermek beszédkészségének fejlesztése játék közben.
- Szabálytudat alakítása.
- Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással, szükség szerinti együttjátszással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.
- A játék stimulálása érdekében problémát vet fel, választásra készítő megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt.

- Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja
- A óvoda napirendjét úgy alakítja, hogy a szabad játék túlsúlya érvényesüljön.
- A gyermekek óvodán kívüli, otthonról hozott **tapasztalatait és élményeit** is felhasználja a játék tartalmi gazdagítása érdekében.
- Csak akkor avatkozik be, ha pozitív fordulatot kell adni egy nem kívánatos viselkedési formának, vagy zavarják egymást, testi épségüket veszélyeztetik, ha a konfliktusokat a játszócsoport nem képes önállóan megoldani.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szerepet vállal, irányít, alkalmazkodik, elfogadó.
- A játéka elmélyült, tartalmilag megfelel a gyermeket ért környezeti ingereknek, hatásoknak, élményeknek.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játékeszközökre vigyáz.
- A játék továbbfejlesztéséhez megfelelő kreativitással rendelkezik.

V.4. szakasz Verselés, mesélés, báb, dramatikus játék

Cél:

- Értelmi és erkölcsi fejlesztés, pozitív érzelmi megerősítés a mesék, versek képi erejével, hangulatával.
- Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki szemléletmód és világkép alakítása irodalmi anyanyelvünk segítségével
- Emberi kapcsolatok, érzelmek megismerése a meséken keresztül.
- A gyermeki önkifejezés támogatása

A tevékenység tartalma:

- ölbéli , testi kontaktust igénylő, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák ,dúdoló, versek játszása(bizserélő, hintáztató, höcögtető, stb.)
- mindennapos mesélés: népmesék, műmesék, történetek, klasszikus és kortárs gyermekirodalmi alkotások
- verselés, mondókázás, kiszámolózás
- népi rigmusok, csúfolók , néphagyományokhoz kapcsolódó szövegek megismerése.
- halandzsza szövegek mondása és kitalálása
- bábjáték különböző bábfajtákkal (felnőtt és gyermek)
- dramatikus játék szerepazonosulással

Óvodapedagógus feladatai:

- irodalmi anyagok igényes összeállítása, különös tekintettel a magyar gyermekköltészetre: a népi dajkai hagyományokban ma is élő versek, mondókák, ringatók, rigmusok.
- Igényes mese válogatás: magyar népmesék, külföldi magyar területek népmeséi és történetei (pl. székely), a magyarság történelmét felelevenítő mondavilág elemei, klasszikus és kortárs irodalmi művek.
- az irodalmi élmény hangulati előkészítése, érzelmi biztonságot sugárzó hangulat megteremtése
- színes, érzékletes előadásmód alkalmazása, képi és onkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeinek segítségével.
- értelmi és erkölcsi fejlesztés az irodalmi művek képi erejével
- néphagyományörzés, népi kultúra átörökítése
- az irodalom eszközeivel támogatja a gyermekek önálló mese és versalkotási törekvéseit.
- a mese feldolgozása során feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat
- szem előtt tartja a mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a gyermek mentális higiéniát elmaradhatatlan eleme
- a mese feldolgozását segítő beszélgetések kezdeményezése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mondogat verseket, mondókákat, hallgat mesét, bábozik, dramatizál.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

V.5. szakasz Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- **A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése**
- **A zenei anyanyelv megalapozása**
- **Az önkifejezés segítése a zene és dalanyag segítségével**
- **Népi hagyományok, népművészet ápolása**

- **A zene sokszínűségének felfedeztetése, zenei kompetenciák alakítása a „Zenevarázs” segítségével.**
- **Mozgáskultúra fejlesztése a gyermektánc elemeivel**

Zenei érdeklődés felkeltése

A tevékenység tartalma:

- Felnőtt – gyermek játéka.
- Höcögтетők, lovagoltatók, ölbéli játékok, arc, kéz, ujjsimogatók, csiklandók, tenyérjátékok.
- Mese- vagy játéktémához kapcsolódó mondókák, dalok, dalos játékok bemutatása és gyakorlása.
- **Mesékhez, játékszituációhoz, élményekhez mondókák, dalok, dalos játékok kapcsolása**

Zenei anyanyelv megalapozása

A tevékenység tartalma:

3-4 éves kor: népi mondókák, rövid hangterjedelmű egyszerűbb körjátékok vagy dalok, mődalok.

4.5 éves korban: a körjátékok kiegészülnek a csigavonalas, hullámvonalas, szerepcserére épülő játékokkal.

5-6-7 éves korban: a dalokhoz tartozó játékok új térformákkal bővülnek: kapus, hidas, sorfogyó- és sorgyarapító, valamint kiszámoló és párválasztós, párcserés játékokkal.

Zenei anyaguk: bővül a klasszikus zeneirodalommal

Zenei készségek fejlesztése, zenei alapfogalmak elsajátítása

A tevékenység tartalma:

VI. CIKKELYHALLÁSFEJLESZTÉS

- Halk-hangos megfigyelése, felismerése, alkalmazása beszédben, mondókában, énekben. Magas-mélyebb hangok felismerése énekben és beszédben.
- Zörejangok felismerése,
- Hangszínek megkülönböztetése. hangszer megnevezése, használata gyakorlással /ritmushangszerek/.
- Dallamfelismerés, dallambújítás
- Improvizáció
- Természet hangjai

Ritmusérzék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés érzékelése mondókázás, éneklés közben, járással tapssal, játékos mozdulatokkal.
- Egyenletes lüktetés megkülönböztetése a dal ritmusától
- Ritmusmotívum kiemelése és visszatapsolása. Szavak ritmusának eltapsolása.

- Gyors-lassú felismerése, gyakorlása, és kifejezése
- Tempótarással éneklés felnőtt segítségével.

Mozgáskultúra fejlesztése

A tevékenység tartalma:

- A dalos játékok utánzó mozgással kísérése felnőtt bemutatásával.
- Mondóka és dal ritmusára, ütemére egyszerű, esztétikus mozdulatok végzése – felnőtt bemutatásával.
- Páros és egyéni táncmozdulatok esztétikus végzése felnőtt bemutatása nyomán
- Zenére mozgás különböző eszközökkel

Hagyományok ápolása az ének-zene segítségével

A tevékenység tartalma:

- Ünnepi dalok meghallgatása, éneklése.
- Eseményekhez, hagyományhoz és néphagyományokhoz kapcsolódó dalos játékok, mondókák és zenei anyag közös feldolgozása, éneklése közösen és egyénileg is.
- Más nevelési területekhez kapcsolódva is spontán énekelgetés.
- Népi zenei eszközök megismerése, hangzás világuk megfigyelése, és összehasonlítása a klasszikus hangszerekkel.

Óvodapedagógus feladatai

- Motivációt segítő légkör és attitűd kialakítása
- A gyermekek éljék át az együttjátszás, együtténeklés örömét.
- Életkori sajátosságoknak és a csoport képességszintjének megfelelő dal- és mondókaanyag kiválasztása: népzenei forrás, kortárs művészet, klasszikusok, más népek dalai.
- Zenei képességek fejlesztése a korcsoportnak megfelelően.
- Dallam és ritmushangszerek használata és megismertetése a gyermekekkel.
- Önismereti és adaptációs képesség növelése
- Tánc jellegű és egyszerű játékos mozgások esztétikumának fejlesztése
- Hangszerek segítségével ritmusérzék és mozgáskultúra fejlesztése
- Ünnepekhez és hagyományokhoz kapcsolódó dalanyag kiválasztása
- Néphagyományörzés szülőföld iránti szeretet és zenei anyanyelv alakítása a népzene segítségével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A zene és az éneklés a gyermeki önkifejezés eszközévé válik: a gyermekek örömmel

játszanak énekes játékokat, szívesen énekelnek és hallgatnak dalokat.

- Spontán dúdolgatnak, énekelnek, improvizálnak játék közben.
- Zenei fogalompárok felismer, megkülönböztet és alkalmaz, az egyenletes lüktetést érzékeli és megkülönbözteti a dal ritmusától.
- A szülőföldhöz való kötődése a népzene által erősebbé válik

VI.1. szakasz Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

mellett az ábrázolás különböző formái is megjelennek az óvodai szabad önkifejezésben:

- építés
- képalakítás
- népművészeti elemek (hagyományok, szokások)
- műalkotások
- nemzeti szimbólumok (hagyományok, szokások)
- esztétikus környezet

Cél:

- **Fejlődjön a gyermekek élmény és fantáziavilága, alakuljon a képi, szabad, örömteli önkifejezés képessége.**
- **Fejlődjön a gyermeki személyiség, az esztétikus tárgyi környezet és népművészeti elemek segítségével a tér, forma, színek gazdagításával.**
- **Alakuljon képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló, és rendező képességük, színeképzetük, esztétikai érzékenységük és igényességük.**

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismerteti a különféle **anyagokat, eszközöket, technikai eljárásokat**, hogy ha ezekben gyakorlottá válnak, tudjanak a tartalomra figyelni (képzelet, fantázia, egyéni érzelmek, egyéni kifejezés mód).
- Lehetőséget ad a gyermekeknek önálló új technikát is kitalálni, alkalmazni. Az örömmel, játékosan végzett vizuális tevékenységet úgy biztosítja, hogy a gyermekektől a cselekvést és nem az eredményt várja, értékeli. Ugyanakkor figyelembe veszi, hogy a rajzzal közöl valamit.

- Biztosítja a megfelelő körülményeket: állandó hely, a gyermek által bármikor elérhető eszközök, anyagok, jó légkör.
- Tiszteletben tartja az egyéni fejlődésük útját, tempóját, sikerélményhez juttatja őket.
- Eszközt, anyagot, témaválasztási lehetőséget kínál, mely a gyermek érzelmi beállítódására, kötődésére, környezetismereti témára épül a cselekvés öröme érdekében.
- Szervezeti forma megválasztásával a rugalmasság, folyamatosság elvét alkalmazza.
- Biztosítja az alkotás lehetőségét az egész nap folyamán.
- A gyermeki produktumok kiállítása lehetőség szerint (óvoda folyosója, könyvtár, városi, közösségi rendezvények)
- Tehetséggondozás

Tartalma:

3-4 éves korban

- ismerkedés az anyagokkal, eszközökkel és technikákkal
- a felfedezés és az alkotás örömeinek átélése
- önálló, egyéni próbálkozások támogatása
- képalakítás különböző technikákkal
- plasztikai alakítás
- építés különböző tárgyakkal; formák, alakzatok létrehozása

4-5 éves korban

- a szándékos képalakító tevékenység
- megjelenik az emberábrázolás
- képalakítására jellemző: a gazdagabb formák, a színkeverés, színárnyalatok használata
- az alkalmazott eszköztár bővül
- plasztikai munkájukat jellemzi a formák tagolása.
- játékuhoz kellékek és alkalmi ajándékok készítése
- térbeli alakzatok létrehozása

5-6-7 éves korban

- fejlődik a téma és részletgazdagság tevékenységeikben
- képesek önállóan megtervezni, megvalósítani alkotásaikat, és kiválasztani a technikát

és az eszközt

- szívesen készítenek kollektív munkát
- emberábrázolásuk részletekre kiterjedő
- képalakítás során változatos technikát alkalmaznak: kollázs, viaszkarc, márványozás stb.
- rajzban és plasztikai munkáknál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás
- kézműves technikák megjelenése: fonás, szövés, agyagozás, nemezelés, stb.
- Játékukhoz bábót, kelléket készítenek

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére

- Az ábrázoló tevékenység önkifejezésének, önmegvalósításának eszközévé válik
- különböző technikákat, eszközöket biztonsággal alkalmaz
- kialakul tér- forma- színérzéke
- szem-kéz koordinációja finomodik, alakul a helyes ceruzafogása
- képes élményeit, elképzeléseit megjeleníteni

Mozgás

Cél:

- A mozgás megkedveltetése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra.
- Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének alakítása
- Test és lélek harmonikus fejlesztése a változatos mozgástevékenységeken keresztül
- Kondicionális képességek fejlesztése a rendszeres, mozgásos tevékenységek során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapos testnevelés, szabad játék feltételeinek megteremtése.
- A tevékenységekhez élmény, megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása.
- A mozgásfejlesztés szervezeti formáinak megválasztása
- A gyermek fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő

mozgáslehetőség biztosítása.

- A szervezet egészséges fejlődéséhez szükséges mozgástevékenységek biztosítása.
- Mozgáskészségek alakítása.
- A testnevelés általános nevelési feladatai: az értelmi, erkölcsi, esztétikai, világnézeti és a munkára neveléssel kapcsolatos tevékenységek fejlesztése.
- Értelmi tevékenységek fejlesztése (beszéd, emlékezet, figyelem, koncentráció).
- Erkölcsi tulajdonságok alakítása (akarat, bátorság, fegyelmezett, magatartás, közösségi szellem).
- A népi hagyományok ápolása (körjátékok, népi mondókák, kiszámolók, a nép és a haza megszerettetése)

A tevékenység tartalma:

- Kúszás, mászás, egyensúlyozás, csúszás
- Futó, járó, ugró, dobó gyakorlatok
- Talajtorna (zenés torna)
- Rendgyakorlatok
- Lábstatikai gyakorlatok
- Tartásjavító gyakorlatok
- Egyensúlyozó gyakorlatok
- Mozgásfejlesztő játékok (futó, fogó)
- Versenyjátékok (sor, váltó)
- Labdajátékok (gurítás, feldobás, elkapás, kosár, foci)
- Játékidőben történő mozgásfejlesztés: rajzolás, festés, gyurmázás, kirakózás, építés, varrás,
- szövés, barkácsolás, bábozás, stb. (szem-kéz koordináció fejlesztése)
- Udvari mozgásfejlesztő eszközök: függés, mászás, futás, ugrás, versenyjátékok, ugrókötel, füles labda stb.
- Zenéstorna
- Kooperatív mozgásos játékok

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek igényli és szereti a mozgásos tevékenységeket kitartó a mozgásos játékokban
- Kialakult testsémája, oldalisága, biztosan tájékozódik a térben
- Mozgása összerendezett, harmonikus, ütemesen fejlődik mozgáskoordinációja és finommotorikája
- Egészséges versenyszellemmel tud csapatban játszani, szabálytudata kialakult
- Tud néhány mozgásos játékot (futó, fogó) irányítás nélkül játszani

VI.2. szakasz Külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- A környezet felfedeztetése során olyan tapasztalatok birtokába juttatás, amely segíti a környezetben való, életkorának megfelelő eligazodást, biztos tájékozódást.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, a szokások megismertetése, a közösséghez való tartozás élményének megélése.
- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerésével megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermeket minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalathoz, ismerethez juttatni az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten, mely által fejlődik gondolkodásuk, értelmi képességük, érdeklődésük, aktivitásuk, problémamegoldó tevékenységük, kitartásuk.
- A természet megismerésével megalapozni a természet szeretetét, a természet gondozását, tisztaságának, szépségének védelmét. A környezettudatos magatartás kialakítása
- Felfedeztetni a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli, ok – okozati összefüggéseit.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képesség fejlődésének segítése, a kortárs kapcsolatokban és környezete alakításában.
- A környezetvédelemhez kapcsolódó intézményi innováció bevezetése.

A tevékenység tartalma

- az óvoda és környezetének megismerése, megszerettetése,
- a család: szociális kapcsolat /lakcím, szülők, testvérek neve, munkahelyek stb./
- testünk; éntudat, énkép, testséma, oldaliság , érzékszervek
- évszakok, ok-okozati összefüggések megfigyelése;
- gyűjtőmunka; megfigyelések, kísérletek
- az időjárás és az öltözködés összefüggései;
- élő- élettelen környezet, kapcsolatok /érezékszervek útján tapasztalat és ismeretszerzés
- ember és a természet kapcsolata, az ember természetalkító munkája
- esztétikum és pozitív érzelmi viszony
- munka és munkajellegű tevékenységek
- közlekedés
- tágabb környezet megismerése: kirándulás, intézmények meglátogatása;
- természet védelme

Mennyiségi, térbeli relációk, matematikai tapasztalatok tartalma

- halmazokkal való játékos ismeretszerzés/beclsés, bontás, összehasonlítás, stb./
- mennyiségek összehasonlítása, összemérése síkban és térben;
- kis számok összkép alapján;
- tőszámok; sorszámok
- szimmetria;
- tér- és síkformák;
- téri tájékozódás.
- Relációk

- ellentétpárok

Óvodapedagógus feladatai.

- A tevékenységek változatos szervezeti formában történő megvalósítása.
- A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása, a meglévő ismeretek mélyítése, rendezése.
- Környezetvédelmi szokásrendszer megalapozása./Madárbarát Óvoda, elemgyűjtés, PET palack zsugorítása,újrahasznosításhoz/
- Szűkebb, tágabb környezetének megismertetésével a szülőföld szeretetére nevelés.
- A szabad játék és a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek elsajátítása.
- Pozitív érzelmi viszony alakítása a természettel a környezettel az emberi alkotásokkal, azok értékének megőrzésére nevelés
- A szülőföld a helyi hagyományok, néphagyományok, értékek megismertetése.
- A környezettudatos magatartás alakulása
- Sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőséghez elegendő alkalom, idő,hely és eszköz biztosítása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntési képességének fejlesztése

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik szűkebb és tágabb társadalmi és szociális környezetéről, az őt körülvevő élő és élettelen környezetről.
- Felismeri a természeti változásokat, ok-okozati összefüggéseket fedez fel, következtetésre, analízisre, szintézisre képes.
- Önismerete, énképe fejlett, szociálisan éretté válik az iskolára.
- Környezetéhez pozitívan viszonyul, alapvető környezetvédelmi szabályokat ismer.
- Térbeli és matematikai relációkat ismer, alkalmaz, 10-es számkörben műveleteket végez.

A nevelőtestület saját környezeti innovációt dolgozott ki, mely környezettudatos életmód kialakításához szükséges hosszú-illetve középtávú program Az innováció tartalmaz alapelveket,célokat és 4 hetes projektet.

VI.3. szakasz Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A sokféle változatos gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök kialakítása.
- Saját és mások munkájának elismerésére nevelés

Óvodapedagógus feladatai:

- Közös munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása, személyiségfejlesztés.
- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- Egyszerűbb munkafolyamatok gyakoroltatása.

A tevékenység tartalma:

Megjelenő munkafajták:

- önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés)
- naposi munka
- alkalomszerű munka
- közösségért végzett munka
- egyéni megbízatások
- környezetgondozás, növénygondozás,
- gyermek-gyermek közötti munka.

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére

- Ismernek egyszerű munkafolyamatokat.
- A gyermekek önállóan, örömmel végzik a rájuk bízott munkát.
- A munka eredményét és értékét felismerik.
- Szociális kapcsolataik erősödnek a munka jellegű tevékenységek során.

VII. CIKKELY A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás a gyermek teljes személyiségfejlődését, fejlesztését támogatja.

Cél:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben, gyakorlás, felfedezés és cselekvéses tanulás módszerével, játékosan

Az óvodapedagógus feladata.

- Az óvodapedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire és a megfelelő tevékenységi formát és időkeretet biztosítja a célok megvalósításához.
- Megteremti a felfedezés lehetőségeit, építve a gyermek cselekvő aktivitására, a kreativitás fejlesztését valósítja meg.

- Személyre szabott pozitív értékelésével segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Az óvodapedagógus épít a gyermek cselekvő aktivitására, a közvetlen több érzékszervét foglalkoztató tapasztalásra, és lehetőséget biztosít a felfedezésre a kreativitás erősítésére.

A tanulás formái az óvodában:

- utánpótlás
- spontán játék
- cselekvéses tanulás
- kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- irányított megfigyelés
- tapasztalatszerzés
- felfedezés
- kísérletezés
- gyakorlati problémamegoldás

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére

- fejlett motivációs készséggel rendelkeznek
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Az egyszerű feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rákerül a sor.
- Érdeklődik környezetének tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

Ünnepek, tradíciók, hagyományok

Cél:

Az óvodai,- népi,- nemzeti,- társadalmi ünnepek és jeles napok átélésével fejlődjen a gyermekek érzelmi,esztétikai érzékenysége,táguljon világképe.

Óvodapedagógus feladatai:

- Az ünnepek hangulati előkészítése (dal és anyanyelvi anyag összeválogatása, dekoráció készítése)

- Megfelelő partneri kapcsolat felvétele a szervezési munkákhoz
- Hely, idő, eszköz biztosítása a lebonyolításhoz
- Az ünnep tartalmának pontos átadása a gyermek életkorának megfelelő szinten

Tevékenység tartalma:

Ünnepek : A gyermekek életének jeles napjai: születésnap, névnap.

Egyéb ünnepek

Anyák Napja, Búcsúnap, kerti parti a búcsúzóknak, ballagás, Mikulás, adventi műsor, farsang, nőnap, húsvét, családi gyermeknap,

Hazafias ünnepek

Március 15, október 23.

Saját innovációk, tradíciók:

- „EGYÜTT ÉRTÜNK-EGYÜTT ÉRTE” Föld nap hetétől az állat és növényismeret napjáig tartó 4 hetes projekt
- Hétpróbás határjárás- projektzáró kalandtúra
- „Adventtől –Vízkeresztig” Téli ünnepkör 6 hetes projekt
- „Kincsét ontja, bőven ontja” 5 hetes őszi hagyományőrző projekt
- „Egyszer régen édesanyám” „Búcsú az óvodától „témahét

Népszokásaink, népi hagyományokra épülő ünnepeink

Jeles napok
„Négy vándor jár körbe, körbe”
<u>Hagyományaink Víz témakörben</u>
Január – Boldogasszony Hava
Február – Böjtölő hava
Március – Böjtmás hava
<u>Hagyományaink Föld témakörben</u>

Április – Szent György hava
Május – Pünkösöd hava
Június Szent Iván hava
<u>Hagyományaink a Levegő témakörben</u>
Július – Szent Jakab hava
Augusztus - Kisasszony hava
Szeptember – Szent Mihály hava
<u>Hagyományaink a Tűz témakörben</u>
Október –Mindenszent hava
November - András hava
December – Karácsony hava

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. Ez a folyamat a családi és óvodai nevelés eredménye.

- A gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, emellett a rugalmas beiskolázás lehetőséget ad arra, hogy esetenként később történjen meg.

- Az iskolakezdéshez szükséges feltételek: testi - lelki és szociális érettség

Testi érettség:

- Első alakváltozás megkezdődik
- Teherbírása megfelelő
- Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

Lelki érettség:

- Nyitott, érdeklődő
- Tanuláshoz szükséges képességei kialakultak
- Érzékelése, észlelése differenciált
- Emlékezete alkalmassá teszi a bevézésre a felidézésre.
- Szándékos figyelemre képes
- Érthetően, folyamatosan kommunikál. Mondatfajtaikat alkot.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Alapvető viselkedési szokásokat és szabályokat ismer és tart be.
- Matematikai gondolkodásra képes

Szociális érettség:

- Elfogadó, együttműködő, kapcsolatteremtésre képes
- Szabálytudata megfelelő, és kiváráásra képes
- Feladattudata kialakulóban van
- Önállóság, önfegyelem jellemzi
- Feladatmegoldásában, ha szükséges kreatív.

A sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek csak speciális szakemberek segítségével képesek elérni a fentiekben leírt fejlettséget.

A befogadó intézmény elvárásainál figyelembe veszi ezeknek a gyermekeknek a fejlődési ütemét és sajátosságait.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS EGYÉB FELADATAI

VIII. CIKKELY TERVEZÉS - ÍRÁSBELI

DOKUMENTÁCIÓ

A nevelőmunka tervezése óvodánkban egységes, saját szerkesztésű elektronikus csoportnaplóba történik.

Csoportnapló tervezés

Tervezés folyamata	Időpont	Értékelés időpontja	Eljárás
Beszoktatási terv	Augusztus	Október	A beszoktatási terv készítését a családlátogatás, a leendő óvodások anamnézis adatlapjának kitöltése előzi meg 3-4 éves korban .
Tájékoztató terv	Szeptember	Szeptember vége	<p>A 4-5-6-7-éves korú gyermekekről képet ad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A csoport összetételéről • diagnosztikus fejlettség mutatóiról • családi háttérrel • kognitív képességekről • kreativitásról • fizikai fejlődés mutatóiról • szociális, érzelmi fejlettségről <p>Az értékelés e szempontok alapján történik.</p>

Nevelési terv	Október Február	Január Május	A három nevelési, fejlesztési területre készül: <ul style="list-style-type: none"> • az egészséges életmód alakítása • érzelmi nevelés és társas kapcsolatok • értelmi nevelés
Szervezési feladatok	Szeptember Október Február		<ul style="list-style-type: none"> • A nevelési tervek tevékenységeihez rendeljük.
Havi tevékenység terv	Szeptembertől – májusig		<ul style="list-style-type: none"> • A tervezés a pedagógiai programunk és a kompetencia alapú programcsomag elemeinek beépítésével történik.
Nyári terv	Júniustól-augusztusig		<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek nyári tevékenységét, tartalmát foglalkoztatását tartalmazza.
Képességfejlesztési terv heti lebontásban	3-4 éves korban novembertől 4-5-6-7-éves kortól Szeptember 3. hetétől – hetente		<ul style="list-style-type: none"> • A havi terv témáihoz kapcsolódó fejlesztések három szinten megfogalmazva.
Projekt terv,	Szeptember-október November-december- január Április-május	Megvalósítás után	<ul style="list-style-type: none"> • A projektterv 3- 5 hét egy probléma köré csoportosuló tevékenységeket és a megvalósítás folyamatát tartalmazza.

Témahét	Májustól- júniusig		Az óvodától való búcsúzás köré épülő programok megvalósítása
---------	--------------------	--	--

VIII.1. szakasz   A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermekek fejlődését az „Ilyen vagyok én” mérési-értékelése naplóban rögzítjük. A mérőeszköz Dr. Bakonyi Anna” A gyermekek mérése-értékelése” című munkája alapján készült. A mérés gyakoriságát, módját a fejlesztési feladatokat szabályzatban rögzítettük, mely a Pedagógiai programunk mellékletét képezi

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

Óvodánkban a gyermekvédelmi munka kiemelt jelentőséggel bír. Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek az óvodába. A társadalmi, gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal, megélhetéssel küzdő családok száma. A munkanélküliség nőtt és ezzel egyenes arányban a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű családok száma is emelkedett.

Cél:

Minden óvodás korú gyermekekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek esetében együttműködés a megfelelő szervekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek megismerése, gyermekvédelmi esetek feltérképezése
- Adatszolgáltatás
- A jelzőrendszer működtetése
- a gyermekről jellemzés készítése a hatóság kérésére
- a pedagógiai munka koordinálása
- kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálattal, a pszichológussal, esetleg Nevelési Tanácsadóval és Szakértő Bizottsággal.
- Az óvodai IPR program a gyermekvédelmi munkánkat segíti.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Célunk:

- A másságot elfogadó környezetben, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése
- Nehézségeiből, gyengeségeiből, pszichés fejlődésének zavarából, akadályozottságából,

fogyatékoságából eredő hátrányának csökkentése.

- Rehabilitációs és rehabilitációs nevelési tevékenység szervezése, a sérült funkciók fejlesztésére újak kialakítására

Az óvodapedagógus feladatai:

- korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások és szervezeti megoldások alkalmazása.
- A fogyatékos gyermekek integrált nevelése
- Mászgot elfogadó környezet biztosítása.
- Különleges gondozás: együtt – inkluzív pedagógia
- Gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára építve, az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más – más terület fejlesztése kap nagyobb hangsúlyt, egyéni fejlesztési terv alapján.
- A szakvélemény alapján interakciós térkép, fejlesztési terv kidolgozása és megvalósítása megfelelő szakember segítségével alapján.
- Fokozott együttműködés a szülőkkel.
- Kapcsolódó szakirodalom tanulmányozása
- Szakirányú továbbképzéseken való részvétel
- a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiséggel kapcsolatos szabályok betartása.

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, kineztiázis- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

Fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

- A sajátos nevelési igény illetve a sérülés arányától függően fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, együttműködő készsége.
- Érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válik
- Szociálisan alkalmassá válik arra, hogy az iskolai új közösségben beilleszkedjen
- Saját kompetenciáinak függvényében önálló feladatvégzésre képes.

- Sérült funkciói az óvodai nevelés és fejlesztő foglalkozások hatására fejlődtek.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

Cél:

- A szociális hátrányokból eredő elmaradások felszámolása
- Esélyegyenlőség megteremtése az ingerszegény és szociokulturálisan elmaradott családi környezetből érkező gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladata:

- Pozitív érzelmi megerősítés
- Káros hatások ellensúlyozása
- Szeretetteljes odafordulás
- Viselkedési minta közvetítése
- Felzárkóztatás és fejlesztés az IPR táblázat alapján
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, fejlesztési napló vezetése
- Kapcsolattartás a családsegítő és védőnői szolgálattal, gyermekvédelemmel

A tevékenység tartalma.(IPR tábla)

Cél	Feladat	Módszer	Tevékenység	Várható eredmény
A szociálisan hátrányos gyermekek anamnézisének elkészítése / bemeneti diagnosztika /	Elmaradás területeinek feltérképezése	Megfigyelés. Célirányos beszélgetés szülővel, gyermekkel.	Játéktevékenység közben a gyermek megfigyelése az alábbi területeken: - társas - kapcsolatok - viselkedés - szókincs, - nyelvi kultúra - ismeretanyag - mentálhigiéne - szokások - szociális - érettség	Pontos képet kapunk a gyermek fejlettségi szintjéről. A fejlesztendő területeket meghatározzuk.

<p>Alapismeretek hiányának megszüntetése, felzárkóztatás</p>	<p>Sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása.</p> <p>Motiváció.</p> <p>Egyénre szabott, differenciált fejlesztés.</p> <p>Egészségügyi szokások és ismeretek elsajátíttatása.</p> <p>Sikerélményhez juttatás.</p>	<p>Bemutatás.</p> <p>Szemléltetés.</p> <p>Magyarázat.</p> <p>Gyakorlás.</p> <p>Ellenőrzés.</p> <p>Értékelés.</p> <p>Javítás.</p> <p>Egyéni fejlesztéshez igazított differenciált elvárás.</p> <p>Segítségadás.</p> <p>Differenciált elvárás.</p>	<p>Tapasztalat- és ismeretszerzési lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - séták, kirándulások során megfigyelések - foglalkozások - kísérletek - beszélgetések - mesehallgatás - beszélgetés - kötetlen és fejlesztő játék 	<p>Csökken a gyermek tapasztalatainak, ismereteinek hiányossága, a felzárkóztatás megvalósul.</p> <p>A gyermek társaival azonos esélyekkel kezdi iskolai életét.</p>
<p>Társas együttműködés szabályainak kialakítása, szociális és szociokulturális fejlesztés</p>	<p>A csoport életének szokás- és szabályrendszeréhez való alkalmazkodás elsajátíttatása a napi tevékenységek során.</p>	<p>Bemutatás.</p> <p>Példaadás.</p> <p>Dicséret.</p> <p>Csoportos tevékenységek</p> <p>Együttjátás</p>	<p>A csoport napi tevékenységei során a gyermek elsajátítja az együttműködés szabályait. Bábozás, játék és szerepjáték során a helyes viselkedési normák és az élethelyzetekhez kapcsolódó viselkedési formák rögződnek, gyakorlással.</p>	<p>A gyermek igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását. Érdeklődik társai iránt, konfliktushelyzetben társsal közös megoldásra törekszik. Alapvető társadalmi viselkedési normákat elsajátít.</p>
<p>A gyermek pozitív érzelmeinek fejlesztése</p>	<p>Szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.</p> <p>Pozitívumokra építés.</p> <p>Felnőtt minta.</p> <p>Pozitív hősökkel való azonosulás lehetőségének megteremtése.</p>	<p>Dicséret</p> <p>Pozitív megerősítés.</p> <p>A gyermek képességein alapuló értékelés.</p> <p>A gyermeki személyiség tiszteltben tartása.</p>	<p>Felnőtt-gyermek közös tiszteletre és szeretetre épülő tevékenységei és kapcsolata. Bábjáték és mesehallgatás során pozitív hősökkel való azonosulás, katarzisz élmény.</p>	<p>A gyermek ragaszkodik a felnőttekhez és társaihoz. Udvarias, segítőkész. Fejlődik önbizalma, nyitottabbá válik.</p>

<p>Pszichikus képességek fejlesztése</p>	<p>A pedagógiai Szakszolgálat fejlesztési javaslatának megvalósítása a csoportban egyéni és mikro-csoportos foglalkoztatás során. Megfelelő fejlesztő eszközök biztosítása.</p>	<p>Differenciálás Gyakorlás. Ellenőrzés. Értékelés. Dicséret. Segítségadás. Pozitívumok kiemelése.</p>	<p>A Szakszolgálat útmutatása és javaslata alapján a hátrányos helyzetű gyermekek egyéni és mikro-csoportos fejlesztése a napi tevékenységkeretbe ágyazva, egyénre szabott nehézségi fokkal.</p>	<p>A gyermek az elmaradott területeken fejlődést mutat, felzárkózik, ill. a probléma megszűnik.</p>
<p>Az óvoda és a hátrányos helyzetű családok kapcsolatának erősítése</p>	<p>Tájékozódás a család szociális helyzetéről. A gyermek családi körülményének és a családban elfoglalt helyének megismerése. Folyamatos kapcsolattartás. Közös programok szervezése, a család bevonása tevékenységekbe A gyermekkel kapcsolatos problémák közös megoldása.</p>	<p>Beszélgetés. Család-látogatás. Segítségadás. Anamnézis.</p>	<p>A gyermek és családjának körülményeinek vizsgálata. A család erkölcsi támogatása, tanácsadás. Közös megoldás keresése adott problémára a gyermek érdekeit szem előtt tartva.</p>	<p>Jó kapcsolat alakul ki a családdal. Az értékrendek közelítenek egymáshoz. A gyermek érdekviselete jobban megvalósul.</p>
<p>Szorosabb együttműködés kialakítása a Családsegítő Szolgálattal.</p>	<p>Kölcsönös információs hálózat kialakítása. Problémák közös megoldása.</p>	<p>Konferencia. Beszélgetés. Véleményezés. Adatszolgáltatás.</p>	<p>Folyamatos kapcsolattartás és információcsere a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. Szükséges intézkedések megtétele. Esetmegbeszélés.</p>	<p>A segítségadás célirányossá és hatékonyabbá válik, a gyermek érdekét szolgálja.</p>

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- szociálisan és érzelmileg is éretté válik az iskolakezdéshez
- hátrányai csökkennek vagy megszűnnek
- akarat tulajdonságai és társas magatartása alkalmassá teszi az iskolai beilleszkedésre
- elemi ismeretinek szintje megfelelő
- kommunikációja nem tér el az átlagos gyermek beszédfejllettségétől
- mozgásfejllettsége nem tér el társaitól

Tehetséggondozás

Cél:

A tehetséges gyermekek számára biztosítani a továbbfejlődés lehetőségét

Az óvodapedagógus feladata:

- A tehetséggondozáshoz szükséges eszközök és tevékenységek biztosítása
- Együttműködés a szülővel a gyermek tehetségkibontakoztatásának érdekében
- Egyéni fejlesztési terv készítése

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermek megfelel az iskolaérettség kritériumainak
- Tehetsége kibontakozóban van
- Az iskola mellett a megfelelő tehetséggondozás biztosított számára

A program az alábbi dokumentumok alapján készült:

- 363/2012.(XII.17.)Kormányrendelet) az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Nkt.: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Nkt. Vhr.: 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a „Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve”kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013.(II.26.)EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 195.§-a (1) bekezdésének j)-Óvodai Integrációs Program.
- Alapító okirat
- A gyermeki jogok ENSZ alapegyezmény 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről / módosításokkal egybeszerkesztve
- Az 1997. évi XXXI törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”
- Az Óvodai Nevelés Programja (Országos Pedagógiai Intézet 1989.)

IX. CIKKELYIRODALOMJEGYZÉK

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. SEMIC INTERPRINT Kft. 1996, és módosított változata 2009.
2. Az óvoda nevelés programja 1989.
3. Porkolábné dr. Balogh Katalin – Dr. Pál Judit – Pintér Éva – Szaitzné Gregovics Anna: Komplex prevenciós óvodai program Budapest 1996.
4. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok 1997.
5. Az óvoda helyi programja – Óvoda, Iskola és a Kultúra háza- Csemeszokpács 1997.
6. Feladatgyűjtemény a képességszintek megállapításához. Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai intézet Debrecen 1994.
7. Képességfejlesztés játékban, tanulásban – Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai intézet 1994.
8. Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés - gondolkodásfejlesztés az óvodában.
9. Forrai Katalin: Ének az óvodában EDITINO MUSICA Bp. 1974.
10. Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában.
11. Zenei nevelés az óvodában – Szolnok 1995.
12. Balogh Zsuzsanna - Becsei Józsefné. - Dancsóné Kasznár Mária, Vargáné Sánta Mariann: Anyanyelvi, kommunikációs képességfejlesztés.
13. Néphagyományőrző óvodai program – Gödöllő 1998.
14. Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés pszichológiája – Nemzeti Tankönyvkiadó
15. Vekerdy Tamás: „Kicsikről nagyoknak” – Park kiadó 1997.
16. Kudarccal az iskolában 1992.
17. Népszokások és az óvodai nevelés Szarvas 1991.
18. Mérei Ferenc, Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. Gondolat kiadó 1978.
19. Nagy Jenőné: „Óvodai programkészítés – de hogyan?” NAT-TAN Sorozat Bp. OKI 1996.
20. Zilahi Józsefné - Stöckert Károlyné - Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Bp. 1997. Eötvös Kiadó
21. Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában! Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
22. Dr. Tóth Tiborné Néphagyomány a világ befogadásának elérhetősége IV.
23. Csendes Istvánné: Népszokásaink
24. Nagy Attila: Képes kalendáriuma
25. A kompetencia alapú nevelés elméleti alapvetései

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte

Dátum

Szülői Közösség

Elfogadta

Dátum

Nevelőtestület

Jóváhagyta

Dátum

Óvodavezető

Érvényességi nyilatkozat

2013. szeptember 1-től visszavonásig.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

Módosítás előírásai

Törvényi változás esetén

Feladatváltozás esetén

A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.

Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és minden csoportszobában.